

MAGYAR LAPOK

Nemzeti Múzeum könyvtárának
BUDAPEST

XI. évfolyam, 223 (3087) szám

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Minden vonalon meghiusították honvédeink az ellenség támadó kísérleteit

Szeptember folyamán háromezer foglyot ejtettek. Döntés felé közeledik a Stalingrádért folyó harc. Ezernél több repülőgép és ágyú ontja szakadatlanul pokoli tüzet a városra

A MTI jelenti: 23-ik magyar hadijelentés. A honvédeink főnöke közli: Az elmúlt héten a honvédsereg vonalán a kölcsönös légi, tüzérségi és felderítőtevékenység igen élénk volt. Csapatok sikeres vállalkozásokat hajtottak végre a Don keleti partján létesített szovjet védőállások ellen. E vállalkozásokban több ellenséges támpontot megsemmisítettek vagy pedig foglyokkal és zsákmánnyal tértek vissza. Bombázókütelekeink hatásosan támadták az ellenség csapatát és járműgyűlékeit, valamint vasuti berendezéseit. Az arcvonal mögötti területen megszálló csapataink nagykitérjedésű erődíszeket kutattak át és tisztították meg az orvlövész rejtékhelyektől. Szeptemberben saját vállalkozások sikeres végrehajtása, valamint ellenséges vállalkozások elhárítása közben csapataink összesen több, mint 3000 foglyot ejtettek, 34 nehézpuskát, számos kézilövegvet és gáymennyiségű egyéb hadianyagot zsákmányoltak. Légvédelmi tüzérségünk összesen 50, légi-erőnk pedig 6 ellenséges gépet lőtt le.

Ujabb hecsületet szereztek jó hírnevüknek a honvéd légierők

A MTI jelenti: A honvédeink főnöke szombaton kiadott 23-ik számú hadijelentéséhez katonai körök a következő kiegészítést fűzik:

Mint a hadijelentés is közli, a keleti harctéren küzdő honvédsereg arcvonalán csapataink a legutóbbi héten is mindenhol meghiusították helyi vállalkozásaikat a velük szemben álló erők felderítésére és egyes fenyegető helyzetben maradt támpontjuk megsemmisítésére. Katonai körökben különös elismeréssel szólnak ezek között arról a vállalkozásról, amelyet Philadelphus László százados hajtott végre önként vállalkozó osztágya élén és ennek során vakmerő bátorsággal, minden veszteség nélkül megsemmisítette meg az ellenség egyik előretolt támpontját. A magyar csapatok lendületes támadószellemének és ütőképességének kiváló bizonyítéka az a tény, hogy e vállalkozásaink kiüvel nélkül teljes sikerrel jártak. A szeptemberi harcok mérlegéből ismét elismerésemelton emelkedik ki a honvéd légvédelmi alakulatok szép teljesítménye, amelyek szövetségeink előtt is újabb hecsületet szereztek már eddig is kivívott jó hírnevüknek.

A grozniji o'ajvidék felé ismét teret nyert a német támadás

Londomból Stockholmába érkezett jelentés arról számol be, hogy a Stalingrádért folyó harc a döntés felé köze-

ledik. A több, mint ezer repülőgép és ezernél több ágyú pokoli tüzet zúdít a városra.

Az Új Nemzedék írja: Berni jelentés szerint péntek reggel óta szakadat-

lanul fokozódik a Stalingrád északi részén levő gyárak ellen irányuló német ágyúzás és bombázás. A déli órákban már olyan méreteket öltött a támadás, amilyenre még ezekben a harcokban sem volt példa. A szovjet légi-erő megkísérelte, hogy tehermentesítse az ostromlott csapatokat, tehát a Volga külsőpartjáról indult támadásra, azonban a német, magyar és horvát vadászrepülőek elzárták az utját és még a Volga fölött heves légiharcban 23 szovjet gépet lőttek le. A megmaradt gépek ezután elmenekültek.

Az Orlovka külvaros elfoglalása után a német nyomás a belváros északi részére még fokozódott.

A Kaukázusban a német támadás a grozniji o'ajvidék felé ismét teret nyert. Egy fontos szovjet állás megrohamozása után a védők délkelet felé visszavonultak.

A kém veszedelmesebb a pestisnél. Óvakodjál!

A kémelhárítás tizparancsolata

3-IK PONT: Akik minden különösebb ok nélkül bizalmunkba akarják férkőzni, ügyes rábeszéléssel vendégül látnak, ételt és italt fizetnek, végül kémszolgálatra akarnek bennünket

megnyerni: kéme! A kém kazaáruló, magával ránt a mélybe, tönkre tesz és megöl. A kém veszedelmesebb a pestisnél, tehát óvakodjál!

Október 5-től 15-ig este 9 órakor kell végrehajtani az elsötétítést!

A MTI jelenti: A honvédelmi minisztérium légoltalmi csoportfőnökségének rendelkezése értelmében a magánvilágítás (lakóházak és egyéb épületek), valamint a járművek elsötétítését az

egész ország területén egységesen október 5-től kezdve október 15-ig 21 órakor kell végrehajtani. Az elsötétítés hajnal 5 óráig tart. Október 15. után érvényes időpontokat a honvédelmi minisztérium idejében közölni fogja.

Az országos katolikus nagygyűlés második napja

A Magyar Kurir jelenti: Az Országos Katolikus Nagygyűlés második napja ünnepélyes főpapi megnyitással kezdődött, amelyet reggel 9 órakor a bíboros-hercegprímás mutatott be az utolsó

utói Örökimádás templomában. Evangélium után Drahos János esztergomi érseki általános helytartó mondott szentbeszédet arról, hogy eucharisztikus nép és ország vagyunk.

Vérből kiemelkedő kereszt

Irta: Paáll Árpád

Országszerte gyűjtőnapokat tart most a Vörös-Kereszt-Egyesület hazai szervezete. Az emberek áldozatkész hozzájárulását kéri az egyesület harctéri és harctér-mögötti működése elősegítésére. Ez a működés a harctéri betegek, sebesültek, s a hazai foglyok jóságos gondozására irányul, aztán az elesettek iránti kegyeletes tartozásokat igyekszik teljesíteni. Altalában az emberi jóérzés diadaláért dolgozik a háboru irtozatai között. Nem politizál a háboru ellen, de a háboru elesettjei és szerencsétlenjei érdekében világszolidaritást alkot, hogy ami fájdalom és gond ezek sorsa miatt összegyűl, azon enyhítsen. Csodálatos lélekösszefüggése az irgalom erényével a föld minden népei között.

Mert 1864-ben ugyan még csak 26 állam között jött létre egyezmény a Vörös-Kereszt-szervezet alapítására. De azóta a világ minden tájára érvényes szabályokat és szervezetet tudtak kialakítani a vörös kereszt jegyében. Az alapító egyezmény kötésekör Svájc iránti tiszteletből választották ennek az államszövetségnek a címét az egyesület jelvényéül, de azzal a különbséggel, hogy a svájci államcímében a kereszt vörös alapon fehérszínű, míg az egyesület jelvényében a színek fölcserélődnek, s így jelenik meg fehér alapon a vörös kereszt. Mindenképpen a kereszt ben-sőségét hirdeti a világnak.

Ez a vallásos vonatkozása okozta talán, hogy a mohamedán népek a vörös kereszt helyett a vörös félhold jelvényét használják hasonló célú szervezeteikben, s így sorakoznak a maguk vallási jelvényével a keresztények mellé. Viszont Japán a vörös keresztet saját más-vallásu nemzetei életével össze tudja egyeztetni, s ott a háboru sebesültjei, betegek, foglyai és más szerencsétlenjei ápolására szervezett intézmények a világ vörös keresztjének jelvénye alatt dolgoznak. És ez a kereszt a maga jóságos befolyásaival, diplomáciai közvetítésével el tud jutni abba az orosz államba is, mely egyébként úgy államilag, mint társadalmilag megtagadja ér-üldözi a keresztet.

A Vörös Kereszt 1864 óta az államok közötti együttműködést a háboruban álló felekre nézve is erkölcsi szabállyá tette. Ennek az erkölcsi érlelődésnek a következménye volt, hogy XIII. Leo pápa 1893-ik évi kezdeményezése folytán a világ államai ismét további gyakorlati megállapodásokra gyűltek össze az emberségesebb hadviselés eszméje megvalósítására. Az 1899-ben tartott első hágai konferencia az 1864-iki vöröskeresztes megállapodásokat a tengeri háborukra is kiterjesztette, s a testroncsoló dum-dum-lövegek használatától a háborus feleket eltiltotta. Az 1907-ik évi második hágai konferencia pedig a hadviselés, a megszállás, a lakossággal való háborus bánásmód tekintetében hozott újabb olyan szabályozásokat, amelyek az emberséges és irgalmas viselke-

dést nemzetközi kötelességgé tették.

Ha a háború az emberiség végezte is, ha csak a háború tudhat is kiküszöbölni bizonyos feltorlaszolódt emberi ellentéteket és fejlődésbeli akadályokat, viszont ennek a pusztító viharának az áldozatai iránt nem maradhat közömbös az emberi részvét. Sőt csakis akkor tud a háború jóra vezető kibontakozásokat hozni, ha az emberi jóindulatok révén a lelkek alkalmasak lesznek a tanulságok fölismerésére. Ha az irgalmasság, szeretet és áldozatkészség végül is megnyitja az egymással szembenálló szenvedélyeket, s a rombolásokon keresztül is fölismereti egymásban a szenvedést.

A vérből kiemelkedő kereszt a maga köhéjhár hátterével nagy és mélyértelmű jelkép. Jelzi az emberiség fájdalmait, megpróbáltatásait, vérben és tűz-

ben izzó, szenvedő állapotát, s egyuttal jelzi azt a kiegyenlítést, melyet a lelkiismeret jóságában kell megtalálni. Amikor a Vörös Kereszt itt, közöttünk az áldozatos hozzájárulást kéri a közönségtől, egyuttal ennek az emberi jóságnak a gyakorlatát is szervezi. A nemzet áldozatkészségét nem elmuló célokra irányítja, hanem olyan örök célok szolgálatába állítja, melyek a harcokon keresztül az emberiséget az egymás iránti több jóságba emelik. Nehéz munka ez, óriási belső ellentéteknek irtózatok küzdelmébe való belemélyedést jelent. De aki ezekben a küzdelmekben is jót tud tenni, az egyuttal részese lesz azoknak a nagyobb erkölcsi erőknél, melyek leginkább alakítják egy-egy nemzet sorsában a fennmaradást és fejlődést.

Október 19-én kezdődnek meg az Olasz Kulturintézet nagyváradi nyelvtanfolyamai

Megérkezett Nagyváradra dr. Corrado Ortolani, az Intézet nagyváradi kirendeltségének vezetője

Nagyvárad Sajat tud. A Magyarországi Olasz Kulturintézet nagyváradi lektorátusa már az elmúlt évben is sikeresen létesített olasz nyelvtanfolyamokat iskolákban és az érdeklődő nagyközönség számára. A lektorátus vezetője dr. Folco Fennpesti jellegzetes és megezőkötött egyénisége lett Nagyváradnak. Most sajátállalattal értesültünk arról, hogy felsőbb hatósága Debrecenbe helyezte át, ahová már el is utazott, hogy működését minél előbb megkezdje. A Kulturintézet igazgató-sága a velencei születésű dr. Corrado Ortolani tanárt nevezte ki utódjául, aki már meg is érkezett Nagyváradra és megkezdte az ideai tanfolyamok meg-

szervezését. Értesülésünk szerint a Szent László gimnáziumban már folyik is az olasz nyelv tanítása. Az érdeklődő nagyközönség számára a tanfolyamok október 19-én kezdődnek meg. Lesz tanfolyam kezdők, középtudásúak és haladók számára. A tanfolyam 1943 május 15-ig tart hetenként két óra tanítással. Beiratkozni a Kulturintézet székhelyén (Szaniszló-utca 15. I. ajtó) lehet október 5-től 17-ig naponta délután 5 és 7 óra között. A tanfolyam ingyenes, csak beiratásnál kell fizetni 6 pengőt. Az intézet székhelyén minden felvilágosítást meg lehet kapni.

Légoitalmi kihágás miatt súlyos pénzbüntetésre ítélték nyolc nagyváradi zsidó háztulajdonost

Többen még hozzá sem fogtak az óvóhely megépítéséhez

Nagyvárad Sajat tud. A rendőrség kihágási ügyosztálya szombaton délután újabb légoitalmi kihágások ügyében hozott ítéletet. Ezuttal nem az elosztott mulasztói ügyét tárgyalta, hanem az óvóhelyek hiányos berendezését, illetve az óvóhelyek megépítése miatt szabta ki az alábbi büntetéseket:

Devegny Rothbart Zsigmondné Várady Zsigmond-u. 6. sz. alatti lakost az óvóhely hiányos berendezése miatt 1000 pengőre, Ritter Albertné Battyáni utca 20. szám alatti lakost ugyanezen kihágásért, 1000 pengőre, Schvart

Emilné Hitler Adolf-u. 27. sz. alatti lakost ugyanezen kihágásért 1000 pengőre, Reich-Révész József Booskay-u. 1. és Herbst Fülöp Forok Ignác-u. 3. sz. alatti lakosokat óvóhely hiányos berendezése miatt 1000-1000 pengőre, Weiss Lajos Mátyás király u. 37. sz. alatti lakost, mert az óvóhely építéséhez hozzá sem fogott 2000 pengőre, Ritter József Baross-u. 8. sz. alatti lakost ugyanezért 1000 pengőre, Birnfeld János Beóthy Ödön-u. 50. sz. alatti lakost 500 pengőre büntették. Nemfizetés esetén a büntetések elzárásra változtat hatók át.

Állami borpincét allítanak fel Szilagysomlyón

Banffy Dániel báró földművelésiügyi miniszter a Magyar Szőlőgazdák Országos Borértékesítő Szövetkezetére bízott állami borpincehálózat kiterjesztése érdekében a milliárdos mezőgazdaságfejlesztési munkaterv keretében Szilagysomlyó megyei városban új állami borpince felállítását határozta el, mellyel a Szövetkezet kezelése alatt álló pincék száma 19-re emelkedik.

Az új állami borpince üzembehelyezésével a MASZÖBSZ intervenció-s tevékenységének köre a szilagysomlyó megyei szőlőterületekre is ki fog terjedni. Fontos hivatás vár az új állami borpincére abban a tekintetben is, hogy a Szilagyságban termelt borok szakszerű kezelésére nézve az ottani szőlőgazdák részére tanácsal és utasítással szolgáljon.

A szépség, szerelem és a szenvedés filmje!
Mezey Mária, Rácz Vali, Kóos Zsófi, Csontos, Greguss
Bűnös vagyok
Csak 16 éven felülieknek! az Apolló Filmszínházban

Belvárosi
Szabotázs
Szokatlanul merész!
Ujszerű! Magyar filmóriás!
Főszereplők: Simor Erzszi, Kiss Ferenc, Vitéz Benkő, Földényi stb.

Európa nem válaszol

Főszereplői: Tasnády Mária, Kiss Ferenc, Petrovits Szvetiszláv, Vaszary, Somlay, Rózsahegyí

a CASINOBAN

Beadvánnyal fordulnak a nagyváradi szőlősgazdák a földművelésügyi miniszterhez a direkttermő borok ügyében

Jelentkezzenek a szőlősgazdák a Magyar Élet Pártjának helyiségében a beadvány aláírására

Nagyvárad Sajat tud. Köztudomású, hogy a földművelésügyi miniszter legutóbb elrendelte a direkttermő borok zárolását és megtiltotta, hogy azokat élvezeti célokra forjtsák. A rendelet súlyosan érinti a nagyváradi hegy szőlősgazdáit, mivel Nagyvárad környékén még mindig sok ilyen szőlőfajta van. A körülmények folytán a direkttermő szőlőket a legnagyobb jóindulattal sem lehetett kicserélni. A háború még inkább akadályozza ezt, úgy hogy a rendelet folytán nagyon sok váradi és környékbeli szőlősgazda nagy kár ér.

A Magyar Élet Pártjának péntek esti értekezletén foglalkoztak a kérdéssel és Darabont Gyula hegyközségi választmányi tag kezdeményezésére elhatározták, hogy beadványban kéri a

minisztériót a rendelet módosítását oly értelemben, hogy a noah szőlő áttelepítésére nyolcévi túrelmi időt adjon, a vörös delavari természetét pedig ripáriába oltva, engedje meg. Ki fejté a beadvány többek között azt, hogy a nagyváradi és Nagyvárad-környéki direkttermő borok ártalmas anyagokat nem tartalmaznak, így élvezetre alkalmasak. Az indoklásban rámutatnak arra, hogy egy kataszteri hold áttelepítése a jelenlegi viszonyok között 10.336 pengőbe kerülne. Természetesen, hogy ilyen magas költségek mellett senki sem tudná szőlőjét áttelepíteni.

Ez a beadvány a Magyar Élet Pártjának helyiségében aláírható. Ajánlatos, hogy minél több érdekelt gazda írja azt alá a siker érdekében.

Még mindig 33 millió pengő értékű ezüstpénz van forgalomban

A M. Kir. Legfőbb Állami Számvevőszék kimutatást tett közzé a jelenleg forgalomban lévő váltópénzek mennyiségéről. Kiderül a kimutatásból, hogy még ezidőszerint is 32.922.000 pengő értékű ezüst váltópénz van forgalomban éspedig: 23.289.000 pengő értékű ötpengős, 4.305.000 pengő értékű kétpengős és 5.335.000 pengő értékű egypengős ezüstpénz. — Bevontak eddig 31.485.000 pengő értékű kétpengőt és 47.665.000 pengő értékű egypengős ezüstpénzt. Ugyancsak bevontak az ideig 20,5 millió pengő értékű ötvenfillérest, 8,4 millió pengő értékű huszfillérest és 3.525.000 pengő értékű tízfilléres nikkelváltópénzt. Ezidőszerint a következő értékű váltópénzek vannak forgalomban 60 millió pengő értékű

kétpengős és 83.750.000 pengő értékű egypengős aluminumpénz, 1,5 millió pengő névértékű ötvenfilléres, 1.694.000 pengő értékű huszfilléres és 1.687.000 pengő értékű tízfilléres nikkelérme. —

FOGADÁS A BUDAPESTI NÉMET KÖVETSEGEN. (MTL.) Jagow, budapesti német követ Weiss szászországi újságírók unioja elnökének és a német újságírók tiszteletére pénteken délután fogadást rendezett a német követségben. Magyar részről megjelent Ullein-Reutsky Antal rendkívüli követ, meghatalmazott miniszter sajtófőnökkel az elükön a külügyminisztérium sajtóosztályának tagjai, valamint a sajtókamara elnökének vezetésével a magyar sajtó képviselői.

Orlovszk külvárosában nagyobb ellenséges erőket zártak körül a német csapatok

Támadást kezdtek a britek El Alameinnél. Willkie kétségbeesett a Szovjetunió helyzetének rosszabbodásán

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti a Führer főhadiszállásáról: A véderő főparancsnokság közli: A Kaukázus északnyugati részén német csapatok támadása újabb tért nyert.

Stalingrádtól északnyugatra német csapatok megrohamozták az erős támaszponttá kiépített Orlovszk külvárosát és nagyobb ellenséges erőket zártak körül.

Az északi arcvonalon újabb tehermentesítő támadásokat hiúsítottak meg. Tegnap ezen az arcvonalon szétlőtt páncélosok száma 124-re emelkedett. Közel harcrepülő kötelékek támogatták a hadserég hadosztályait.

Német és román harci gépek folytatták a fontos vasútvonalak szétbombázását a Volga alsó folyásának vidékén.

A doni arcvonalon német, olasz és magyar légikötelék súlyos veszteséget okoztak az ellenségnek nehézfegyverekben és mindennemű gördülőanyagban.

Az Ilmen-tótól délre német csapatok sikeres támadó vállalkozást hajtottak végre. A Ladoga-tótól délre a körülzárt szovjet hadosztályok meg-

semmisítés előtt állanak. A Ladogaton német harci gépek elsüllyesztettek egy őrhajót és megrongáltak egy teherhajót.

Észak-Afrikában könnyű német harci gépek az el alameini arcvonalon eredményesen támadták a britek ütegállásait és üzemanyagraktárait.

Brit bombázók a mára virradó éjjel katonailag eredménytelen támadásokat hajtottak végre Észak-Németország partvidékének néhány helysége ellen. A polgári lakosságnak veszteségei voltak. A német légvédelem 22 gépet lelőtt.

A holland partvidék előtt a tegnapi virradó éjjel tengeri ütközetre került sor brit gyorsnaszádok és német karavánt kísérő biztosítóhajók között. Négy brit gyorsnaszádot elsüllyesztettek, kettőt pedig olyan súlyosan megrongáltak, hogy elvesztésük valószínű. Egy német őrnaszád elsüllyedt.

A brit légierő szeptember 20 és 30 között 95 repülőgépet veszített. Ugyancz idő alatt az Anglia elleni harcban 18 német gép veszett el.

Eddig nem tapasztalt hevességet értek el a stalingrádi harcok

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti: A stalingrádi csatában az elmúlt két napon a harcok súlypontja, az északi német záróállásra tolodott. A tüze- ségi harcok és légitámadások eddig nem tapasztalt hevességet értek el. A tegnapi harcokban a németek egy löszerraktárt felrobbantottak, hét bolsevista löveget megsemmisítettek, tíz páncélost elpusztítottak. A légi harcok során a német vadászok és a légelhárítás 23 szovjet repülőgépet lőtt le. Német katonai körökben megállapítják, hogy Orlovszk külváros elfoglalása után, a német véderő Stalingrádnál kedvező helyzetbe jutott. Erre vall az is, hogy most már az ellenség is egyre borúlátóbb híreket közöl a stalingrádi harcokról. A Kaukázusban a német csapatok szívós harcokban törnek előre. Egyetlen napon 17 kis- erődöt foglaltak el, valamint sok záróállást. Fontos kulcsállásokban a német repülők bombáinak lecsapó-

dása megtörte a bolsevisták ellenállását. Bombatalálatok szétzúzták sok sziklaerődöt, szétszórtak útzáratokat. Három ellenséges repülőgépet légi- harcok során lelőttek.

Nem sikerült El Alameinnél a brit támadás

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti: A britek az el alameini szakasz köz- zépső részén szeptember 30-án táma- dásra indultak, de a támadás a német és olasz elhárító tüzhöz összeomlott. Angol részről kiadott jelentés szerint az angol egységek német és olasz ál- lásokat szálltak meg. Német katonai részről hivatalosan megállapítják, hogy a legmesszebb előretolt ellensé- ges harcokosikat megsemmisítették és a sikertelen támadás alkalmával ejtett kétszáz foglyon kívül egyetlen britnek sem sikerült a tengelcsapatok állásaiba behatolni.

Iskolába

Játógyermekének melegen be Orion hőpalackot, friss táplálék- tal lehet mindennapos titkosaja

ORION hőpalack

Kapható: **BODOR LÁSZLÓ**
Rádió és műszaki nagykereskedőnél. Szent László-tér 1. Tel.: 22-44.

Kapható: **Mózes István** rádió és műszaki üzletben
Nagyvárad, Hatfay Endre-u. 15

Kapható **Ferenczy Zs. és Emödi J.** villamosági, műszak- cikkek és rádió szaküzlet
Nagyvárad, Rákóczi-ut 11. Tel. 19-39.

Év-re reménytelenebb Csungking helyzete

Bernből jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A csungkingi lapok Will- kie megerkezését felhasználják annak megállapítására, hogy Csungking Ki- na helyzete egyre reménytelenebbé válik a Washington és London részé- ről ígért segítség elmaradása miatt.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A japánok a Kinlangi szakaszon folyó harcokban felformozták a tizedik csungkingi hadtestet. A harcokban sok foglyot ej- tettek, 30 géppuskát és golyószórót, sok löszert és hadianyagot zsákmányoltak.

Amerika eddig 72 hadihajót vesztett

Tokió. (MTI) A Német TI jelenti: Az északamerikai hírszolgálat azon- fáradozik, hogy kicsinyítse hadiha- jókban elszenvedett veszteségeit. Hi- vatalos japán részről a következőket állapítják meg: A japán-amerikai há- ború kitörése óta összesen 72 észak- amerikai hajót süllyesztettek el. Eb- ből hat csatahajó. Az Egyesült Álla- mok haditengerészete a Csendes- Óceánon 8 rombolót, valamint nagy- számú tengeralattjárót és kisebb ha- dihajót vesztett.

Willkie hangulata eromlott a Szovjetunió helyzete miatt

Istanbul. (MTI) A Stefani jelenti: A Tasviri Efkiar című lap megállá- pítja, hogy Willkie törökországi és közeli letitogatása alatt nagyfokú bizakodást mutatott. Ez azonban a legújabb hangulathoz esapott át mi- helyt Willkie Szovjetoroszországba

érkezett. Willkie a Szovjet Unióból látta eleinte a jövőt, most azonban kénytelen volt bevaliani, hogy elvesz- tette bizakodását és általában az idő- a tengelyhatalmak részére dolgozik.

Lisszabonból jelentik: (MTI) A Ste- fani Iroda jelenti: Londoni jelentés szerint Amery indiai államtitkár az alsóházban egy kérdésre válaszolva elismerte, hogy a légierő jelentős mér- tékben részt vesz az indiai lázadás le- küzdésében és gépfegyverrel is tüzel a tömegre. Eddig a brit kormány mindig határozottan tagadta, hogy légierővel is támadnak a lázadókra.

Buenos-Aires. (MTI) Az OFI je- lenti: A perui lovasság osztagai — quitói jelentés szerint — elfoglalták Cardagok helységeit, közvetlenül az ecuadori határ mentén amely már ré- óta vita tárgyát képezte a két ország között. Cardagok kikötőjébe egy per- gyorsnaszád futott be és elűzte a ecuadori hajókat.

Szőrmék, bundák

nagy választékban

HALÁSZ IMRE

szőrme üzletében

Kazinczy Ferenc u. 4.

Telefon: 18 90.

(Szinház mellett)

Javításokat felelősséggel pontosan esz özői

Kiknek a fellebbezéseit tárgyalja az I. számú adó-felszólamlási bizottság 1946 október 6-án és 7-én

Boca Mihály lelkész Bethlen-u. 24.
Rosenfeld Jakabné pince bérbeadó Kosuth-u. 13.
Telegdy Györgyné szappanárus Mussolini-tér 2. Özv. Fülöp Simeuclné szülész Mezey M.-u. 1. Schneider Herman pék Liliom-u. 7.
Kemény Zsigmond piaci árus Damjanich-u. 28.
Fehér András ügynök Várady Zs.-u. 17.
Fried Hanni varrónő Várady Zs.-u. 6.
Gölcösér Mária kereskedő Arany J.-u. 1. Özv. Szankovits Zoltánné piaci árus Vitéz-u. 33.
Sonnenvirt Frida háztulajdonos Mussolini-tér 14.
Lunkán László berautós Bethlen G.-u. 26.
Molnár Dezső cipőjavító Mezey M.-u. 1.
Pelloni Rozália (Löbl Jenő) háztulajdonos Lázár V.-u. 12.
Albucz Imre parkettázó Zárda-u. 11.
Stern Sámuel órák Gr. Teleki-u. 50.
Gávra Mihály és Benedek Mór fodrászok Beöthy Ö.-u. 16.
Rossler Géza fodrász Gr. Csáky-u. 11.
Oppenheim Sándor olajkereskedő Mussolini-tér 2.
Kamuti Albert berautós Szondi-u. 12.
Löwy Sándor vegytisztító Magyar-u. 35.
Özv. Gallo Józsefné dohányárus Pece-u. 42.
Özv. Lindenmayer Lénárdné dohányárus Pável-u. 7.
Kondás Tibor bőrvendő Várady Zs.-u. 72.
Weisz Ferenc bőrvendő Damjanich-u. 11.
Bródy Gábor szíjgyártó Szacsavay-u. 57.
Burda Lajos előmunkás Mussolini-tér 26.
Ferusiller Ernőné varrónő Kapucinus-u. 5.
Rosenfeld Lajos férfi szabó Eredévi Emléktér 2.
Gutfried Samu ruhakereskedő Beöthy Ö.-u. 44.
Ehrenfeld József élelmiszerárus Szacsavay-u. 51.
Pollák Márkusz piaci kosár-seprő Torna-u. 2. Özv. Fuchs Márkusné piaci árus Beöthy Ö.-u. 14.
Taub Lajosné a. Schvartz E. szatéc Gr. Csáky-u. 23.
Bancsik Gyuláné kifiző Kosuth L.-u. 13.

1942. október hó 7-én délután fél 3 órakor Staub Izrael Várady Zs.-u. 18.
Jónás Sándorné Huszár-u. 4.
Jenny Nándor koresmáros Gr. Csáky-u. 4.
Káhn Simon tejtermékes Szacsavay-u. 80.
Weisz Endre baromfikereskedő Szacsavay-u. 52.
Özv. Gancz Dávidné edénykereskedő Szacsavay-u. 34.
Polák Józsefné ócskavas kereskedő Kapisztrán-tér 26.
Spitzer Ábrahám könyvkereskedő Hlatky E.-u. 14.
Iczkovits Jenőné fűszerkereskedő Magyar-u. 40.
Farkas Dezső fűszerkereskedő Jókai M.-u. 19.
Mandel Pál hitoktató Kosuth-u. 18.
Fisch Mandel hitoktató Szeptember 6. u. 39.
Miller Mátyás hitoktató Berceey Gy.-u. 8.
Blau László m. tisztviselő Kosuth L.-utca 24.
Hollós Áron ügynök Hlatky E.-u. 7.
Haász Kálmán ügynök Beöthy Ö.-u. 51.
Özv. Fried Józsefné háztulajdonos Várady Zs.-u. 18.
Höng József háztulajdonos Várady Zs.-u. 30.
Hirschmann Ede háztulajdonos Gr. Teleki Pál-u. 34.
Verő Pál asztalos Damjanich-u. 36.
Welits J. Sándor asztalos Beöthy Ö.-u. 10.
Glaser Jakab sütőiparos Kapucinus-u. 19.
Özv. Moskovits Ferencné étkezdés Pece-u. 11.
Schwartz Ipolya kifiző Szilágyi D.-u. 11.
Rosenthal Benőné kemunka Jókai M.-u. 24.
Gáspár Mihály vízv. szerelő Gr. Teleki-u. 18.
Weinberger Lászlóné fényképész Várady Zs.-u. 48.
Schwartz Kálmán aranyműves Timár-u. 15.
Bodor László rádiókereskedő Szondi-u. 3.
Spitz Salamon szappanfőző Magyar-u. 20.
Deutsch Kálmán gyógyszerkereskedő Szacsavay-u. 18.
Radó Júlia virágkereskedő Gr. Csáky-u. 30.
Lefkovits Salamon cipőkereskedő Szmazsenke-u. 8.
Feuer Miklós bőrvendő Magyar-u. 29.
Rosenfeld Sándor v. kereskedő Láhner Gy.-u. 5.

Kávéházakban és vendéglőkben kérj a "MAGYAR LAPOK"-at.

Mit dolgozott a Biharmegyei Iskolánkívüli Népművelési Bizottság egy év alatt?

Minden téren a népi élet megerősítésén és fejlesztésén dolgoztak a bizottság önzetlen munkásai

Nagyvárad. Saját tud. A Biharvármegyei Iskolánkívüli Népművelési Bizottság titkára, Tarkó Lajos, terjedelmes és nagyérdeklőségi jelentést készített a bizottság 1941-42. tanévi működéséről, amelyet az alábbiakban ismertetünk.

A bizottság az elmúlt tanévben a felszabadult területek mindama községeiben, amelyekben még nem volt helyi iskolánkívüli népművelési bizottság, megalakította azt. Tekintet-

tel arra, hogy a felszabadult részeken a rendszeres iskolánkívüli népművelési munka ismeretlen volt, 27 körzetre osztottak e területeket és minden körzeti központban értekezletre hívta a bizottság titkára a környező falvak tanerőit, amelyekben ismertette az iskolánkívüli népművelés jelentőségét, célját, eszközeit s azokat a módszereket, amelyekkel a népművelési munka iránt a lakosság érdeklődését fel lehet kelteni.

Lehetetlen egy cikk keretében ismertetni az egész nagyfontosságú munkát, amiről az iskolánkívüli népművelési titkár jelentése beszámol, s felsorolni a különböző lélekművelő és gyakorlati jelentőségű tanfolyamokat. — mint amelyen a kiszegedasszonyképző tanfolyam, a méhészeti tanfolyam, a különböző háziipari tanfolyamok, — amelyekkel a népművelés ügyének szolgálatában állott a bizottság. De a jelentés nagy és eredményes munkáról tesz tanubizonyosságot, ami az iskolánkívüli népművelési mozgalom rendszerének föltétlen életképességéről s vezetőinek páratlan ügybuzgalmáról tesz tanubizonyosságot.

Magyarnyelvi és analfabéta tanfolyamok

Különös gondot fordított a bizottság a felszabadult területekre, mert a román megszállás alatt felnőtt lakosság között igen sok az analfabéta s az iskolából kikerültek nagyobb része nem tud helyesen írni, fogalmazni. Ezenkívül az ifjúság teljes mértékben nélkülözötte a magyar nemzeti műveltséget. Ennek megfelelően a bizottság az írástudatlanok számára analfabéta és alapismereteket terjesztő tanfolyamokat szervezett, amelyek pedig akik az idegen uralom alatt végezték iskoláikat, a magyar helyesírás és fogalmazás elsajátítása céljából magyarnyelvi tanfolyamokat állítottak fel.

Ahol tanfolyamok felállítására lehetőség nem volt, ott legalább évi 10-15 népművelési előadás megtartását rendelte el a bizottság. Ezek során erkölcsi, szülőföld- és honismereti, történelmi, irodalmi, egészség-

ügyi és gazdasági ismereteket nyújtottak és időszerű kérdésekkel foglalkoztak az előadók.

A magyar népdal, a nemzeti táncok megkedveltetése és az idegen dalok és táncok kiküszöbölése érdekében sok helyen magyar nótá- és táncanfolyamokat rendezett a bizottság. A helyes gazdálkodás, a többtermelés előmozdítása céljából 2-3 hónapos gazdasági tanfolyamot tartottak. Háziipari tanfolyamokat szerveztek így a férfiak, mint a falu asszonyai és leányai számára. A férfiak főként kukoricacsőhépédrő, vessző- és gyékényfonó, az asszonyok és leányok szabás-varrás és hímző tanfolyamokon vettek részt. Az egészséges, tápláló és olcsóbb éledelek elkészítésének módjára, valamint a takarékos háztartás vezetésének eszközeire főző tanfolyamokon tanították a bizottság a falu asszonyait és leányait.

314 ezer 310 hallgató 4676 előadáson egy év alatt

A bizottság az elmúlt iskolai évben Biharvármegye területén összesen 4676 népművelési előadást tartott, amelyeken összesen 314 ezer, 310 hallgató vett részt. Jobbára a tautestület tagjai tartották meg ezeket az előadásokat, de bekapcsolódtak más népművelők és közigazgatási tisztviselők is, valamint az egészségügyi védők is.

Az előadások mellett az analfabéta tanfolyamok megrendezésében fejlette ki a bizottság a legjelentősebb munkát. A trianoni csonka vármegyében, leszámítva a ruhátlan cigány leventeköteleseket, községenként ma

már alig 5-6 az írástudatlan leventé. A felnőttek között azonban nagyobb az írni-olvasni nem tudók száma. Sajnos, a felnőtteket, noha a bizottság központi szervei és helyi munkatársai mindent elkövetnek ebben az irányban, alig lehet rábírni az analfabéta tanfolyamok látogatására.

Az írni-olvasni tudás tekintetében sokkal rosszabb a helyzet a felszabadult országrészekben. A 22 évi román megszállás alatt sok magyar gyermek beiskolázatlanul maradt. De kerültek ki analfabéták a román iskolákból is, olyanok, akik sem románul, sem magyarul nem tanultak meg írni-olvasni.

13 magyarnóta tanfolyam 444 hallgatóval

Alapismeret-terjesztő tanfolyam 14 volt a vármegyében, amelyeken 405 hallgató vett részt. Magyarnyelvi tanfolyam 53 működött a felszabadult területeken s azokon 1722 hallgató vett részt.

Különös érdeklődés mellett tartotta a bizottság a magyar nótatanfolyamokat, amelyekre nagy szűkeég van mert az utóbbi években erős bomlasztó hatások érték a magyar dalkulturát. E hatás következtében a falu mindinkább elhanyagolta a régi szép népdalokat és azokat hitvány elágerekkel cserélte fel. A felszabadult területeken pedig a hatalom vetett gátat a magyar dal művelésének. A bizottság 13 magyarnótatanfolyamot rendezett 444 hallgatóval. Meg volt állapítható, hogy a nép boldogan tér vissza régi dalaihoz s csupán a népművelési munkásoknak kellett

távolodott el azoktól.

Még ennél is nagyobb lelkesedéssel fogadta különösen a felszabadult részeken ifjúsága a magyar táncanfolyamok megrendezését. Kitérő örömmel tanulták meg, legények, lányok egyaránt a régi magyar táncokat és boldogan ígérték, hogy soha többé nem fogják elhanyagolni azokat.

Othetes Ermelléki Népfőiskola

Ki kell emelni az Ermelléki Népfőiskolát, amelyet a bizottság január és február hónapokban rendezett otheti időtartalommal. Ennek főcélja volt, hogy az Ermellék népének gazdasági érdekét növelje és a nép parasztöntudatát kiépíteni igyekezzenek. A tanfolyamnak 14 előadója volt s azon négy községből

Csak születéseket és halálokat lehet táviratilag közölni a fronttal

(MTI). Illetékes katonai helyről közlik: A közönség részéről mind gyakrabban keresik fel a katonai parancsnokságokat azzal a kéréssel, hogy a harctéren lévőket táviratilag értesíthessék. Ugyancsak sokan próbálkoznak postahivatalokban táviratokat feladni. Illetékes helyről a harctéren feladható táviratok módját már ismertették. A sok érdeklődő kielégítése elháríthatatlan akadályba ütközik, másrészt kivételre csak a csendőrség által igazolni kell. Táviratok feladását kizárólag halálozások és születések közlésére engedélyeznek. Az ilyen táviratot bármely postahivatalnál fel lehet adni. Az adatok valóságát az előjáróság, vagy csendőrség által igazolni kell.

A Fehérház Bajtársi Egyesület

Értesíti tagjait, hogy folyó hó 4-én, vasárnap este 7 órakor a Tűzharcos székházban (Rákóczi-út 13. Széchenyi épület) az országos elnökség részvételével, vacsorával egybekötött taggyűlést tart. Felkérjük úgy az avatandó, mint a régi tagokat, hogy a taggyűlési ünnepélyen pontosan megjelenni szíveskedjenek. Megjelenés lehetőleg sötét ruhában. Kenyerjegyet kérjük elhozni. — Az Elnökség

Rádió

készülékek

1943-as legújabb típusok

Mózes

szaküzletben, Hlatky E.-u. 15.

Az angol-szovjet ellentét

Irta: Csiszár Béla

A világhírvéleményt joggal érdekli minden, amit az egyre erősödő angol-szovjet ellentétéről hall. Figyelemreméltó, hogy alig számolt be Churchill néhány hete az alsóházban moszkvai tárgyalásairól, máris hirtelen terjedt, hogy még sincs minden rendben a két szövetséges szénája körül. Pedig Churchill azt állította, hogy sikerült bizalmat teremtenie s Stalin belátta, hogy a második frontot nem lehet behurgyán megvalósítani. Annál nagyobb meglepetést keltett, amikor a bolsevista lapok a brit kormányfőnek a Szovjetre vonatkozó kitételeit nem közölték, majd pedig, — amikor Dieppe után az angolszászok semmi jelét sem adták annak, hogy panasz-áradattal lepték el Moszkvát s ez a panaszkodás nem nélkülözötte helyell-közzel az élehangú támadást sem. A sajtó hangjából mindenesetre nyilvánvaló lett, hogy Churchill és Stalin tárgyalása semmiben sem enyhítette az ellentéteket, amely a második front tekintetében a két „társult hatalom” közt fennálltak. Megérősítette ezt különben az a szovjet-orosz közlemény is, amely szeptember utolsó napjaiban jelent meg Moszkvában s amely burkolatlan bár, de célzott arra, hogy Churchill és Stalin találkozásánál lényegbevágó nézeteltérés merült fel a Szovjet tervbevett tehermentesítése tekintetében.

Moszkva ugyanis azt szeretné, ha nem egyedül kellene viselnie a háború terheit, hanem azt megoszthatná Nagybritanniával. Ennek érdekében sürgeti az európai második arcvonal felállítását, mert ezzel azt reméli, hogy a németek nagy erőket vonnak el keletről. Az angolok viszont azt állítják, hogy ebben az évben még képtelenek nagy erőket beállítani az európai betörés véghezvitelére és kimélyítésére, mert a tengely háborús stratégiája rendkívül szétszórtá és lekötve tartja katonai erejüket; az Egyesült Államok sem tudnak megelégedni csapatot és hadianyagot rendelkezésre bocsátani erre, mivel megszorodtak gondjaik a távolkeleti harctereken is. Valószínű, hogy ezekben az alításokban sokkal több az igazság, mint a kifogás, de Moszkvában inkább az utóbbira gondolnak. Arra utalnak ugyanis, hogy Molotov londoni tárgyalásai alkalmával határozott ígéretet kapott s ezt a brit-szovjet szerződésben is lerögzítették, hogy a második frontot még ebben az esztendőben megvalósítják az angolszászok. A Szovjetunióban erősen számoltartják ezt és az angolszász államokat szöszegéssel vádolják. Amerikai részről aggodalommal látják, hogy a bolsevista kormány semmiféle kísérletet nem tesz arra, hogy ezt a téves benyomást helyesbítse. Sztalin maga megírta az egyik moszkvai felhivatalos lapban, hogy még, ha a támadás nem is járna sikerrel, még akkor is többet érne, mint a megnekísérelt offenzíva s elegendő volna nézete szerint a Kaukázus megmentésére. A brit katonai vezetés ezzel egyáltalán nem ért egyet s arra hivatkozott már nem egyszer, hogy nagyobb arcvonal létesítése az európai szárazföldön legalább félmillió ember elvesztését jelentené. Ha a kísérlet nem sikerülne, Nagybritánia esetleg kikötött hadsereg nélkül maradna a brit szigeteken. Ezért helyesebbnek tartja,

ha várnak a jövő tavaszig, amikor már elegendő amerikai katona érkezik Angliába, úgy hogy az invázió terhet „arányosabban lehet felosztani”.

Angol részről itt kell keresni a balasztás igazi indokait. Anglia úgy érzi, hogy a keleti harctér eseményei következtében egyelőre sem nagyobbarányú légi tevékenység, sem invázió nem tehető; ezért szívesen elvár tavaszig, mert saját hadseregét nem akarja feláldozni, ellenben az amerikaiakat készséggel az európai tűzvonalba küldi, mint például Dieppent a kanadaiakat. Ezért nem hajlott már hónapokkal ezelőtt is azokra az amerikai sajtóhangokra, amelyek dörén merész partraszállást és egyéni akciót sürgettek a britektől. Az Egyesült Államokban most már szintén lehangadtak a korábban tüzes és hevesvéré követelések, amióta látják, hogy az ő vérükre és önfeláldozásukra számítanak elsősorban az angolok. Jelenleg már csupán szívből sajnálkoznak az angolok konokságán, amellyel elhárítják a partraszállás újabb megkísérlését s a bolsevisták makacsságán, amellyel az angolszászokat cselekvésre ösztönzik. Egyre több hang hallatszik azonban az USA-ban, amely feddőleg fordul az angolok felé: ilyen volt például Theodor Dreiser, ismert amerikai regényíró esete, akit előadókörútra hívtak meg Kanadába s Torontóban valóságos vádbeszédet tartott Anglia ellen. Dreiser kijelentette, hogy „aki hisz abban, hogy Anglia az emberiség jólétéért küzd, az ostoba ember”. Véleménye szerint az angolok sznobok és önzők, akik arra használják fel a baborút, hogy pénzt, katonát és repülőgépeket csaljának ki az Egyesült Államokból. Dieppent is több ezer kanadait küldtek a vágóhidra, az alatt ék otthon maradtak és a békés partokról szemlélték távcsövkön a vállalkozás lefolyását. Dreiser ezután az előadása után brit Őfelsége kanadai kormánya nyomban kiutasította Kanadából.

Az ismert amerikai író kijelentései rendkívül jellemzőek arra az „összhangra”, amely Anglia és az Egyesült Államok közvéleménye között is fennáll s amely a brit-szovjet viszonyhoz hasonlóan erősen feszültté teszi a két nemzet kapcsolatát. S Dreiser nem áll egyedül, csak azok, akik hasonlóképpen gondolkoznak, egyelőre nem mernek kiállni véleményükkel, vagy pedig eddig sikerült elnémitani őket Roosevelt kormányának. Épp így nem juthatnak szóhoz sem a sajtóban, sem a rádióban azok sem, akik aggodalommal látják Amerika szoros együttműködését a Szovjetunióval s a brit-bolsevista barátkozást. E szoros „összszárkózás” ellenére sem kell azonban attól tartani, hogy a bolsevisták érdekében a két angolszász birodalom siet a beavatkozással, sőt még az anyagi segítséggel is. Időnként ugyan elindul egy-egy hajókerávan a murmanszki és archangelszki szovjetkikötők felé amerikai és angol kikötőkből, de ezek csak megtépzva és megtizedelve érkeznek rendeltetési helyükre, akárcsak azok a hajók, amelyek a legutóbbi amerikai-szovjet megállapodás értelmében a szállított hadianyagért nyersanyagokat visznek az USA-ba. Moszkva ezt a segítséget csak szemfényvesztésnek mondja, de előbb utóbb kénytelen lesz beletörödni abba hogy

mind Anglia, mind az Egyesült Államok az európai nagy frontot csak akkor fogják megcsinálni, amikor ezt a járt érdekeik kötelezően előírják számukra, tehát például akkor, ha a bolsevisták már elérkeztek a teljes kimerülés állapotához s az angolszászoknak meg kell kísérelniük, hogy Németország győzelmét megakadályozzák vagy éppen csökkentik; vagy pedig akkor, ha — ez az eset, jól tudjuk, kizárt — Németország fellett diadalmaskodnék a Szovjet: ebben az esetben brit érdek volna az is, hogy ne vethesse Európát bolsevista uralom alá a Szovjet s ne fenyegethesse előtéssel a brit szigeteket sem.

A keleti harctér eseményei mindenestre nem arra mutatnak, mintha a Szovjet ilyen elképzelhetetlen fordulatban reménykedhetne. A német csapatok a nagy offenzíva megindulásától kezdve mindenütt erőteljes támadásban vannak: a kaukázusi földnyelv nyugati fele majdnem teljesen birtokukban van Novorosszjszk fontos feketetengeri kikötővel együtt, kezükön van a majkopi olajközpont s a földnyelv keleti felén közelednek a groznij még gazdagabb olajforrások felé; a Don és a Volga között áttörték az acélfalnal keményebb bolsevista záróvonalakat és hosszú, kemény harcok

után benyomultak Sztalingradba, mely a Volga mentén mintegy negyven kilométer hosszúságban fekszik s egyike a Szovjet legfontosabb iparvárosainak; a bolsevisták kétségbeesett ellenállása, amely néhol már egyenesen a paroxizmusig terjed, sem képes azonban feltartóztatni Sztalin városának végzetét. Ha az ostrom hetekre terjedt is, ez főként azért történt, mert a német hadvezetés minden módon kimélni igyekezett emberei életét és nem volt hajlandó olcsó presztízsszempontra feláldozni őket. Sztalingrad elestével Németország keleten legfontosabb számú városánál, beleértve Moszkvát is. Ez a város egyben a doneci, doni és kaukázusi területek kulcsállása s legfőbb védelmi pontja is. Érthető tehát, miért küzdött olyan szívósan megtartásáért a szovjet hadsereg heteken keresztül, nem sajnálva ember- és hadianyagot. De nemcsak itt, hanem az arcvonal egyéb helyein sem ért el eredményeket vér- és anyagpazarló módszereivel.

Nem nehéz előrelátni, hogy minél hátrányosabb helyzetbe kerül a Szovjet, az angol segítség és a brit tehermentesítés annál későbbre toldódik ki, vagy — ha Sztalin végleg bajba kerül — esetleg el is marad. A Szovjet se segített rajtunk — mondják Londonban — amikor oly sűrűn bajban voltunk; most ő se követeljen tőlünk lehetlent!” Ezekből az angol hangokból már kiolvasható a Szovjet elhajlása és közeledő, komor végzetének teljes leszámítása.

Ujjáalakuló közgyűlést tartott Biharvármegye Általános Tanítóegyesülete

Számos fiatal tanító otthagya pályáját, mert kedvezőbb megélhetési feltételeket találnak

Nagyvárad, saját tud. Biharvármegye Általános Tanítóegyesülete szombat délután fél 10 órai kezdettel a református kultúrpalotában tartotta a visszacsatolt vármegyerész újjáalakuló közgyűlését.

A közgyűlést a Himnusz eléneklése után Pálfi János egyesületi elnök, devecsei igazgatótanító nyitotta meg. Üdvözölte a visszacsatolt vármegyerész tanítótársadalmát, megemlékezett azokról a nehézségekről, amelyekkel a magyar tanítóknak a román megszállás idejében meg kellett küzdenie s amely

küzdelmet Kormányzó Urunk bölcs országlásának eredményeként most a magyar haza szolgálatában végezhető nagy nemzetnevelő munka válthatja fel. Vázolta a magyar tanítóság helyzetét és feladatait s rámutatott arra a sajnálatos tényre, hogy a testület fiatal erői közül mind számosan hagyják ott pályájukat, mert más állásokban kedvezőbb megélhetési feltételeket találnak. Hangsúlyozta, hogy a közoktatásügyi kormánynak meg kell találnia a módját, hogy ezen az állapoton segítsen.

Dr Hakiss János egyetemi tanár előadása

Utána dr. Hakiss János egyetemi tanár tartott előadást a tanítónak és a tudományok egymáshoz való viszonyáról, amelyet a gyűlés minden résztvevője nagy érdeklődéssel hallgatott végig. Különösen azt fejtegette Hakiss egyetemi tanár, hogy a tanítónak állandóan lépést kell tartania a tudomány fejlődésével, benne kell élnie a haldó időben és a korszelemből magáévá kell tennie és működésében érvényesítenie kell azokat az értékeket, amelyek a nemzeti élet szempontjából hasznosak.

Beszéde után Berkényi Károly, a Magyar Egyetemes Tanítószövetség elnöke tartott előadást a tanítóság időszerű kérdéseiről. A hagyományok és a történelmi mult tiszteltetésének szükségességét hangsúlyozta és a román megszállás

alatt működött magyar tanítótársadalom lelkiségének kialakulásával valamint az új társadalompolitikai eszmék kérdéseivel foglalkozott kevéssé szerencsés beállítással.

A város és a vármegye nevében Hlatky Endre városi főispán üdvözölte a gyűlés résztvevőit és méltatta azt a nagyjelentőségű munkát, amelyet a magyar tanítóság a tanítóegyesület működésének keretében is kifejtett.

A gyűlés további tárgysorozati pontjai a tisztújítás, a titkári jelentés, továbbá a Biharvármegyei Tanítók Házának befejezése ügyében való határozathozatal és különböző indítványok voltak.

A gyűlés napunk zártakor meg nem ért véget.

Egy éve fejt ki áldásos működését az Óssi-telepen

a napközi otthon

Rendszeres szegénygondozás és családvéde em központja lett az otthon

1942. október eleje. Egy évvel ezelőtt, 1941 szeptemberében nyílt meg az Óssi-telepi katolikus kulturházban az a napközi otthon, melynek meglátogatására indulunk most, az első évfordulón, a poros, falusias jellegű utcákon át, ahol a sárgára fakult gyepen tehének és lovak legelnek, s a szintén falusias, földszintes házak felett szélesen terül el az őszi napsütésben kéklő égsátor.

A drótkerítéssel körülvett udvaron élénk táruói kép: apró ülőkékkel ellátott liliputi körhinta, hajóhinta, kicsiny kerti padok s porond — már az első pillantásra elárulja a hely rendeltetését. Beljebb menve pedig az utolsó két-éke is eloszlanék e tekintetben annak, aki csak úgy véletlenül tévedne be ide: az egyik ajtón át sok kis gyermekfej aranylik, barnállik felénk. Egymással párhuzamosan elhelyezett, alacsony asztalok mellett, apró székeken 4—5 év körüli gyermekek ülnek s alumínium-pohárkákból tejet isznak. Délután 5 óra, uzsonna idő van. Ahogy belépünk, letezik kezükből a kenyeret s pohárkát, a két és barna szemek felénk kíváncsiskodnak, s a vékonyka gyermekhangokon kórusban csendül felénk az: „Isten hozta. Szébb jövő!”

E pillanatban 43 gyermek ül az asztalok körül, de — mint mondják — olykor százat is eléri a számuk.

„...Sőt, még több lélekkel és odaadással!”

Bent az irodában Kovács Jolán szociális előadó, a napközi otthon tulajdonképpeni életrehívója, éppen utasítást ad az október elsején munkahelyén, ujonnan fölvetett, fiatal óvónőnek.

—Egyen úgy kell foglalkoznod velük — halljuk az utasítást, — mint az állami vagy egyéb óvodákban. Sőt, még több lélekkel és odaadással! Mert ezekkel a külvárosi gyermekekkel nem foglalkozott eddig senki, teljesen magukra hagyva nőttek fel...

—Eddig nem volt nálunk óvónő — fordul most hozzánk Kovács Jolán. — Csak a napközi otthon vezetője s egy deika foglalkozott velük. S bizony, ez a hiány érezhetően pótlásra szorult.

Azután végigjárjuk a helyiségeket. Megállunk a nagyterem közepén, melynek a végében a színpad elárulja, hogy valmikor egyéb, kulturális célt szolgált ez az épület.

—Amikor most egy éve, kibéreltük ezt a kulturházat a napközi otthon céljaira — magyarázza informátorunk — ezen a színpadon kívül csak üres falak fogadtak itt. Ezek a kis asztalok, padok és szekrények, amelyeket itt lát, már egytől egyig a mi szerzeményeink. Ez különben a foglalkoztató terem. Nem hagyjuk azonban kihasználatlanul azt az előnyt sem, hogy színpad is áll rendelkezésünkre. Szoktunk a gyermekekkel előadásokat is rendezni.

Egy nap a gyermekek életéből

—S hogyan telik el a gyermekek egy napja a napközi otthonban? — kérdezzük.

—A gyermekek reggel 7 órakor jönnek be. — hangzik a válasz — s itt mindenekelőtt megmosdatják és átöltöztetik őket. Otthoni ruháik napközben itt vannak ezekben a kicsi zsákokban, — mutat be egy kisebb szobába, ahol

apró fogasokon nével ellátott egyforma kis vászonzsákok lógnak. — Itteni ruháik a foglalkoztató teremben lévő szekrényekben vannak. Fél 9 óra tájban kapják a reggelit: tejet, kenyérral. Dél előtt az óvónő foglalkozik velük. 12. fél 1 óra tájban kapják a kétféletes ebédet, amelyet a Rulikovszky-úti, egyes számú napközi otthonról hoznak ide. Itt ugyanis nincs főzés. Ebéd után semmért megmosdatják, majd lefektetik őket ezekre a kis nyugágyokra, amelyek itt, a falhoz támasztva állnak, 7 óráig alusznak, majd fölkelnek és meguzsonnálnak. Vacsorát már nem kapnak itt: értük jönnek a szülők s éjszakára hazaviszik őket.

—Díjtalan az ellátás:

—Nem. Általános elv az, hogy minden juttatásért valamelyes ellenszolgáltatást kell nyújtani. Heti 60 fillértől napi 60 fillérig terjed az ellátási díj, kinek-kinek anyagi lehetőségei szerint. Amelyik gyermek teljesen díjtalanul van itt, annak az édesanyja munkában nyújt ellenszolgáltatást. Október elejétől kezdve már ide fognak jönni a Vágóhíd melletti új családvédelmi telep gyermek-lakói is. Az új dajkánk is odavál, s ő fogja reggel és este ide, illetve hazakísérni a gyermekeket. Itt, a napközi otthonban történik ezenkívül a munkaképtelenek és öregek étkeztetése is.

Ahol egy egész telep szociális gondjai összejárnak

A továbbiakban megtudjuk, hogy ez a napközi otthon tulajdonképpen csak magva a mindenre kiterjedő szociális munkának. Ez a ház mintegy gyűjtőtelep: az egész környék szociális bajainak és kiinduló pontja a megsegítésnek. Maga a munka úgy kezdődött el egy évvel ezelőtt, hogy kidoboltatták: jelenítköznek a sokgyermekes családok. Az első adatgyűjtés azután az ilyen jelentkező családokon kezdődik. A szociális iroda fölveszi az összes szükséges adatokat, a gondozónő pedig környezettanulmányozás, vagyis a jelentkezett

családok meglátogatása és körülményeik vizsgálása útján megállapítja a rászorultság mértékét. Az így szerzett tapasztalatok alapján javaslatot tesz Dalló tanácsnoknak, a szociális ügyosztály vezetőjének, aki azután elkészíti a beutalást és egyben — az adatok birtokában — megállapítja a térítés összegét, illetve a munkaszolgáltatás mértékét is. Az ilyen családokat azután havonta látogatja a gondozónő, s így állandóan figyelemmel kísérheti sorsuk alakulását, esetleg jobbrafordulását, ami természetesen a rászorultság s ennek követke-

tében a juttatás mértékének esőkkénését vonja maga után.

Ennyivel azonban nem elégezik meg a szociális iroda. Könnyen elképzelhető ugyanis, hogy egy-egy ilyen külvárosi, szegény családnál a megsegítés szükségessége nem merül ki csupán a kisgyermekeknek a napközi otthonban való elhelyezésével. Előfordulhat például, hogy a családfő szorosabb értelemben vett családján kívül elaggott, munkaképtelen édesanyját, vagy apját is tartja, amihez azonban jövedelme nem elegendő. Az ilyen családtagot elküldik a tisztiorvoshoz, aki százalékban megállapítja a munkaképtelenség fokát. Itt aztán már Magyar Norma kapcsolódik be a munkába. A telepen működő nővér — aki szorosán együtt dolgozik a szociális irodával — fölveszi az illető munkaképtelent a Magyar Norma gondozottjai közé és megállapítja azt a — jelenleg sajnos, még csak igen szerény — összeget, amelyet az illető eltartására nyújtani tudnak.

—Hány családnak nyújtanak ilyen támogatást ebben a körzetben?

—Ma már csak száznak. Ez pedig nem a szociális megsegítés ellanyhulását jelenti, hanem arra a tervszerű és szakszerű munkára, gondozásra vezet vissza, mely a Magyar Norma bekapcsolódásával vált lehetővé. Eddig tágabb tere volt a rászorultságnak, a szociális iroda félrevezetésének. Ma már csak azok kapnak segítséget, akik arra a legszigorúbb kivizsgálás szerint valóban rászorultak.

Külön nyilvántartást vezetnek a gondozásra szoruló, gyógyítható, vagy gyógyíthatatlan betegekről. Ezek ellenőrzése is rendszeresen folyik. Itt azután már a Zöldkereszt kapcsolódik be a tervszerű, együttes munkába.

(Befejező közlemény következik)

M. FODOR VIOLA

Lezajlott az Országos Katolikus Nagygyűlés első napja

Dr Scheffler János szatmári püspök elnököt a katolikus nők díszközgyűlésén

Magyar Kurír jelenti: Az országos katolikus nagygyűlés első napján a katolikus nők tartották díszközgyűlésüket Scheffler János szatmári püspök elnöklésével és a hercegprímás részvételével. Az elnöki megnyitó után dr. Balásy Miklósné, a Nő kötelessége a családban, Stagner Andrea a Nő kötelessége a hazával szemben és Zachariás Flóra a Nő kötelessége

a hadigondozásban címmel tartott előadást.

Ugyanazok ma tartotta évenkénti gyűlését a Katolikus Irodák és Hírlapírók Országos Pázmány Egyesülete. Az idei gyűlésen a ponyva problémájáról volt szó. Hindy Zoltán elnöki megnyitója után Ijjas Antal a Ponyva és a közönség címmel tartott előadást, majd Kállay Miklós a Ponyva és az irodalom címmel tartott elő-

adást, Renárd Béla „A filmponyva káros hatásáról”, Tóth László dr. „A színház és a ponyva” címmel értekezett.

Ma a magyar görögkatolikusok országos szövetségének díszgyűlésén Dudas Mihály hajdudorogi püspök szólt fel, majd Ilinczy Sándor prépost, a római és görögkatolikus klérus Csehszlovák köztársaságbeli viszonyával foglalkozott.

Október 9-én hirdet ítéletet a törvényszék a rojti jegyzőségi irnok ügyében

Nagyvárad: Saját tud. Délután 4 órától este fél 8-ig tárgyalta péntek délután a nagyváradai törvényszék Várady-Kolozsváry-Geleta tanácsa Körösi László rojti jegyzőségi irnok ügyét. Körösi Lászlót az ügyesség és közellátás érdekeit sértő büntetéssel vádolja, amit azzal követelt el, hogy ez év júniusában ellátatlanok részére fenntartott élelmiszerjegyekből 750 darab kenyér- és 500 darab cukorjegyet elvont s azt vádlottársai: Abrudán György és Kalugyer János útján értékesítette. Ez a büntetés a honvédelemről szóló 1939 évi II. tc. értelmében 5 évi, illetve, ha azt üzletszerűen

üztek, 10 évi fegyházbüntetéssel sújtható.

A vádlottak, — akik közül Körösi le- tartóztatásban, Abrudán és Kalugyer szabadlábon van, — beismerik a terhükre rótt bűncselekményt, de Körösi azzal védekezik, hogy családos ember léteére mindössze 130 pengő fizetése van s ebből nem képes feleségét és gyermekeit eltartani. Abrudán elhoesá- tott tisztviselő, s ő — mint mondotta — később megháta, hogy erre a tette vállalkozott és egy csomót el is égetett a jegyekből.

A tárgyaláson Körösi Lászlót dr.

Hosszu Gyula, Abrudánt és Kalugyerét dr. Turnovszky Sándor védte. A bíróság este fél 7 órakor vonult vissza ítéletbe- zatalra. Mintegy óra hosszáig tartó tá- nácskozás után kihirdették, hogy a bi- róság október 9-én h- ítéletet az ügy- ben.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

Az amerikai katonák rosszul érzik magukat Észak-Irországban

Gyanakvás az ir nemzetiségű lakókra. Faji vita az angolok és amerikaiak között a néger katonák miatt

Irország északi felében Ulster tartománya tudvalevőleg nem tartozik az ir szabad államba, mely teljesen független Angliától, csak az uralkodó személye révén van vele dominiumi összefüggésben. Az ir szabad állam a mai világháborúban semlegesnek nyilatkozta ki magát, s csak Ulster tartomány az, melyben angol uralom lévén, az angol háborús politika a hivatalos álláspont. E tartományban különben a lakosság többsége is angol. Van azonban elég nagy arányban is nemzetiségű lakossága is, mely az ir szabad állammal való egyesülést kívánja.

Amint ismeretes, ennek az észak-írországi tartománynak a területére nagyobb számú amerikai hadsereg szállt ki mindjárt Amerika hadüzenete után. A partaszállással egyrészt azt akarták megelőzni, hogy erről a pontról a németek ne kezdhessenek inváziót Anglia ellen; másrészt arra számítottak, hogy innen az angolszászok könnyebben előkészíthetik támadásukat a német megszállás alatti francia és egyéb területek ellen.

Az amerikai hadsereg így már hónapok óta munka nélkül van Észak-írországon, s csak a legutóbbi ottani zavargások tették helyzetét nyugtalanabbá. A zavargásokból kivehető, hogy ezen a területen is a szabad írekhez való vonzódásnak nagy tömegek a hívei.

Erről a területről írja a Deutsche Allgemeine Zeitung stockholmi levelezője a következőket: Az észak-írországi amerikai sereg egyik főbb tisztje elrendelte, hogy a parancsnoksága alá tartozó csapatok tisztjei korlátozzák a társadalmi érintkezést azokkal a családokkal, melyek rokonszenveznek a szabad ir nemzeti mozgalommal. Az amerikaiak úgy vették észre, hogy sok fiatal ir leány, ki ismerettségben áll amerikai katonatisztekkel, gyanús érdeklődést mutat katonai intézkedések iránt. Az amerikai katonák eredetileg abban a hiszemben voltak, hogy barátságos ország területén vannak. A legutóbbi belfesti nyugtalanságok óta azonban állandóan intést kapnak, hogy vigyázzanak magukra. Észak-írországi ir nemzeti érzésű lakosai természetesen szoros érintkezésben állnak a szabad-ír-állambeli néptársaikkal, s így amit az északi írek barátságos társalgás közben az amerikaiaktól kitudhatnak, azt ők maguk továbbadják a szabad-állambelieknek.

Ilyen okokból számos ir nemzetiségű építőmunkást is elbocsátottak, akik olyan építkezésnél voltak foglalkozásban, melynek honvédelmi vagy katonai vonatkozása van. A London deryben létesített flottaállomás építkezé-

seire is az ir szabad államból nagyon figyeltek, s az építkezések minden előhaladását számontartották. Az amerikai megszálló csapatok és az ir nemzetiségű lakosság között így a bizalmi válság egyre élesebb.

Az amerikai katonákat egyébként az észak-írországi angol lakosság nagy lelkesedéssel fogadta partraszállásuk idején. Azóta azonban úgy az amerikaiak, mint az angolok úgy látják, hogy a második front létesítésére elűntek a kedvező kilátások. Maguk közt kérdezzétek, hogy mire való volt ennek a nagyszámú amerikai seregnek az itteni partraszállása. Azonkívül mindinkább kiütközik a vendégek és a házigazdák közötti felfogások különbözősége is, ami miatt a hosszabb együttélésre csak nehezen lehet gondolni. Elsősorban a néger kérdés az, ami a legtöbb félreértést okozza. Az angol házigazdák magától értet-

dőnek tartják, hogy az amerikai színes katonákat, kik együtt küzdenek az angolszász ügyért, ugyanolyan megbecsüléssel kezeljék, mint a fehér amerikaiakat. Az észak-írországi angol családok meghívják házukba a néger tiszteket, s igen gyakran lehet látni, hogy nyilvános helyiségekben az angol leányok együtt táncolnak amerikai néger katonákkal.

A fehér amerikaiak azonban állandóan erővel tiltakoznak a faji korlátoknak ilyen fellépése ellen. Ebben a kérdésben ellene és mellette mozog az érdeklődés. Az angol közvélemény igyekszik megérteni az amerikai fehérek álláspontját. Másrészt azonban számolni kell a négerök önértékelésével is, akiknek a szövetségesek ügyéhez való hűségét sértené, ha azt kellene tapasztalniuk, hogy mihelyt a fogadtatási ünnepségek első gőze eloszlott, az angol nép-

Ott Segít ahol kell!

az Osztyálsorsjáték szerencsés nyerőszáma! Ne halogassa tehát megvenni, mert kevés pénze — vagyont érhet! Egyetlen sorsjeggyel szerencsés esetenben 700 000 P nyerhet!

Huzás már október 17-én!

őket éppen olyan hidegen, sőt ellenségesen kezelné, mint ahogy az USA-hadseregbeli fehér háttársak bánnak velük.

Az angol-amerikai vita folyamán a szó már arra fordult, hogy az Egyesült Államok többé ne küldjenek színes katonát Angliába, hanem az addig ide küldötteket is vigyék át az afrikai és ázsiai arcvonalakra.

Kubikusok az épülő állami műút gátján

Csongrádi, jászárokszállási és földesi munkások nyilatkoznak sorsúról

Nagyvárad, október eleje.

Ahogy a Horthy Miklós-útról befordulunk a Schlauch-térre, olyan idegen kép tárul elénk, mintha valami ismeretlen tájra tévedtünk volna. A szép, fásított park széléről letaroltak egy jókora sávot, s a hatalmas árnyas fák helyén most kubikusok százai mozdítják egyengetik a földet. Ahol emelkedést találnak, átvágják, a lejtőt pedig magásra töltik. A fő-útcától egész a püspökkert köfaláig egyetlen nagy nyüzsgő munkatér húzódik végig. Csakány, aó, lapát és egyéb földmozgató fegyverek sokasága csattog, villog a kavicsos talajon. Kötélizmű kubikusok derékig vetkőzve birkóznak az anyafölddel, barnára pirult bőrükkel úgy néznek ki, mint mesziről, mintha valami szabványos egyenruhában végeznék verejtékes munkájukat.

Három banda dolgozik az útépítésnél

Három harmincas kubikos banda dolgozik ezen a útszakaszon. A híres csongrádiaknak Sándor B. János a vezetőjük, a jászárokszállásiakat Kiss D. András dirigálja, a földesieknek pedig Ványi Sándor a bandagazda. Sándor B. János éppen a bevizsgálással foglalkozdik, amikor megszólítjuk. Készséggel és értelmesen ad választ minden kérdésre.

A kereset nem rossz és az idő is kedvez, csak az élelembeszerzési nehézségek okoznak gondot és bizony a ruházódás sem olyan könnyű, mint hajdan. de most bakancsot helyezett kilátásba az útépítő vállalat és ezzel igen nagyot segítenének a kubikos társadalmon.

Kiss D. András is ilyenformán nyilatkozik. Az általános munkásviszonyokról pedig az a véleménye, hogy bár már az egész vonalon tapasztalható lenne az a megértő elismerés és bánásmód a kubikos társadalom felé, amelyet innen-onnan olyan jólesően tapasztal.

Ványi Sándorék még csak 1938 óta foglalkoznak a kubikuséggal. Földesnél még nincs számottevő multja ezen a téren, a kenyeret is hazulról kapják,

Nagyvárad alá ért a nemzetközi út eleje, annak a városi vonalát alapozzák.

Most még csak a földmunkálatok folynak, de híz ez a legérdekesebb az egész útépítésből. Ez a munka adja meg az egész formáját, alapját és irányát. Ennek a munkálatnak kell áthidalni minden nehézséget, ez tőri előre magát minden akadályon, ez takarít el minden láb alól, ennek kell a legerősebbnek lenni, hogy biztonsággal ráhassák hátára a kőtakarót, hogy szilárdan bírassa majdan a világ száguldo terheit.

Csongrádi jászárokszállási és földesi kubikusok vállalkoztak a nagyjelentőségű útvonal előmunkálataira. Ők azok a munkáselőrők, akik lehetővé teszik az út előrehaladását, akik biztos fundamentumot raknak a betonnak, vagy kockakönek és azok tetején rohogó, lüktető életnek.

hísz itt laknak nem messze, így a viszonyokhoz képest megvannak sorsukkal elégedve.

A nehézségek őszinte feltárása mellett is abban egy a véleménye mind a három vezető-munkásnak, hogy a tűzvonalon küzdő honvédekért minden lemondást, minden áldozatot vállalni kell. Tudják, hogy az itthoni front szilárdsága, megbízhatósága is döntő befolyással lesz a háború kimenetelére. És azt is tudják, becsületes magyar hitel hiszik, hogy a nagy győzelem első sorban is az ő dolgozó fajtájukon fog segíteni, mert az iszonyú romlás után nagy építésnek kell következni.

Naponta 3 - 400 köbméter föld vándorol egyik helyről a másikra

Értelmes, öntudatos magyar ember ez mind egy szál. Megy is a munka, mint a karikacsapás. Két gép is részt vesz a megfeszített munkában: egy hevenyészett iparvágányon bukdácsoló kis nyersolajmozdony és egy nagy lomha

gőzhenger. A mozdonyocská farkába tizenhárom apró csille csimpaszkodik és Tatár István csongrádi gépész rajta a masiniszta, míg a másik szélestalpú masinát Szabó Ferenc gépész, úr dirigálja előre, hátra a friss földhányásokon. A kis csilleszerelvény a földet hordja szakadatlanul. Az út partos végén a földesiek jól megpakolják, innen dőcög huzos zakatolással a laposabb rész felé, ahol a csongrádiak és jászárokszállások ezabadítják meg terhetől és takarosan a nagy gőzhenger talpa alá igazítják a temérdek nyersanyagot. Így vándorol naponta 300-400 köbméter föld az útszakasz egyik végétől a másikig.

A nehezebb terepen kézierővel furikolják a földet. Óriási, vastag tenyere markolják az egykereű kis kurta jármű két szarvát. Ez a kubikusok legjellegzetesebb szerszáma, ezzel áll helyt az ember, ahol a gép már nem tud segíteni...

Hatvankörülű öreg csongrádi magyar tolja most mellettünk a teli furikot egy száll pallón keresztül, fel a töltésre. Látszik, még a régi világból való, egyeneszaru cseréppipája most is ott lóg a fogaközt. Hosszú, inas karjait mégjobban lehúzza az irtó teher, s amint nekifeszül az emelkedésnek, cserzett bőre alatt úgy kidagad minden izma, mint ha szét akarna pattanni.

Negyven éve tolja már a földet egyik helyről a másikra — tudjuk meg tőle, amikor nagyot fúj a part tetején.

— És mennyi földet hordhatott már el életében? — tesziük fel egy sokkal fogósabb kérdést.

— Hát bizony nem lenne sokkal kisebb csomója, mint a Gellért-hegynél — feleli meggyőződéssel a pipa mellől, s úgy felragadja ismét a furikot, mint ha legalább is még egy Gellért-hegyet akarna összehordani az öreg...

Széles, tiszta magyar út fundamentumát kubikolják városunk testén keresztül. Új lüktető útdőz azületik a nagy magyar érendszerben, az új megtisztult élet gyorsabb, bátrabb keringésére.

KISKUN

Értesítés

Bádogos műhelyemet

Csikszeredáról áthelyeztem

Nagyváradra, Arpádvezér ut.

89 sz. alá, hol épület és minden

nemű bádogos munkát, valamint

autóhűtő szakszerű javítását vállalom.

Nb. közönség szves nért-fogását kérem, **Varga András**

őskeresztény bádogosmester.

Szovjet intelligencia mezitláb

— A honvéd haditudósító század közlése —

Markó László százados beszél az orosz intelligenciáról. Hosszu gyalogmenetei során közelről figyelte az orosz életet, sok érdekességet látott.

— Az egyik szétszórt nagy faluban össze-vissza, rendszertelven épített, elhanyagolt házak között jobbmegjelenésű fiatal, mezitlábasszonytal találkoztam. Mondta többek közt: Egyik kárpátaljai katonám után akartam beszélgetni vele, miközben két szép gyermekét fésülte... Meglepetésemre németül válaszolt az asszony. Rövidesen kiderült: orvosnő. Évek óta tisztelettel látja el a falu egészségügyét. Az ura mérnök. A közeli városban van hivatalban. Hetenként egyszer találkoznak. Hogy miért élnek így? Ketten sem keresnek annyit, hogy városban, két gyermekkel megélhessenek. Az orvosnő mezitláb jár a rendelés, komoly egészségügyi tevékenység közben főz. Csak jobb megjelenése különbözteti meg a többi falusi asszonytól... No, meg az, hogy a gyermekeiket nagy gonddal tisztán tartja.

A százados elgondolkozik, majd újabb képpel érzékelteti megfigyeléseit:

— Néhány faluval arrébb, az országutat tulnyomó részben asszonyokból és leányokból álló csoport jövítja. A munkások között serényen forgolódik egy középkorú, nyulánk, fehér kendővel bekötöttfejű asszony, szintén mezitláb... Érdeklődésemre az asszony németül válaszolt. Rossz kiejtéssel magyarázta, hogy mérnök. Ezt az útszakaszt a honvédparancsnokság rábizta. Neki kell karban tartania. Ha nem néz személyesen utána — nem dolgozik itt senki. Az édesapja, sőt a nagyapja is orvos volt. A cári időkben kényelemben, jól éltek. Édesapját száműzték a vörösök. Azóta semmi hír felőle. Édesanyja elővette tanítónői oklevelét és vörös szolgálatba állott. Így tudta felnevelni. Most mezitláb, az országút mellett keresi a kenyerét... Nálunk a leglustább napszamosasszony is jobban van öltözve...

Ismét más kép:

A következő faluban középiskolát végzett házaspár lakásába kerültem. A férfi a község szovjeteknél, az asszony a kolchoznál volt alkalmazásban. Csupa piszok, lim-lom mindenféle. Tanárnői képesítéssel rendelkezik, leányuk szakadozott ruhában, eldurvult csupasz lábakkal az ágrózsakérdt proletárnőt személyesíti meg...

Két nap múlva a szovjet felfogást maradéktalanul jellemző esettel találkoztam. Pihenő közben a félig lerombolt, gabonarakárnak használt templom körül beszélgettem tisztársaimmal, amikor ötvenötvenöt év körüli, nagyszakállas muzsik jött felénk... Kifogástalan német, majd francia beszéddel szólított meg. Mindnyájan bámultunk. Szavai

nyoman valóságos regény tárult elénk... Ennek a falunak ő volt a forradalom előtt a földesura. Ezerkét száz hold birtok volt. A templomot, arrébb a nagy halastavat is édesapja csináltatta... Ő hivatalos tüzérszázados volt a cári hadseregben. Édesapját megölték a vörösök. Őt, többévi fogság és kényszermunka után, kolchozzá minősített birtokán, mint volt tüzérszázados — patkoló kovácsmesternek alkalmazták... Azóta szakadatlanul veri az állát. Most reméli, hogy visszakapja birtokát és sorsa újból emberibb lesz az egész faluval együtt... Beszélgetés közben egy másik ősz ember jött hozzánk. A volt tüzérszázados egykori tüzemestere. Valamikor negyvennyolc hold földje volt ebben a faluban. A vörösök elkergették. Azóta erdők mélyén, eldugott tanvokon tengette életét. Három héttel ezelőtt jött haza. Most akar új életet kezdeni...

Érdemes volna ezeken a dolgokon el-

gondolkozni. De továbbiakkal is megtoldja szavait Markó százados:

— Bizonyosan feltűnt neked is, hogy milyen piciny ablakok vannak a házakon. Több helyen érdeklődtem a dolog után. Egyszerű, de jellemző magyarázatot kaptam: az ablakokat is megadóztatták a szovjet. Az adó nagysága a mérettől függött! A kémény után is adót fizetett a „paradicsomban” élő szovjetpolgár. Ezért látunk annyi kályhacsövet ablakokon keresztül. Így takarították meg az adót. És még valamit: Hosszabb pihenőhelyeinken tanítóknál, tanároknál, orvosoknál, orvosnőknél és más, magukat művelt embernek tartó oroszoknál érdeklődtem Magyarországról. A fiatalabb nemzedék semmit sem tudott rólunk. Így fest az agyondücsért, egyonpropagált szovjet „közművelődés” és „fejlesztés”... — fejezi be megfigyeléseit Markó százados.

Ferenc Gyárfás.

Németország tuljutott a közel-látási mélyponton

Becke államtitkár nyilatkozata az aratás hálaadó ünnepélyén

Berlin. (MTI) A Német TI jelentő: Immár meghiúsultnak tekinthető Angliának Németország és Európa kiéheztesére irányuló terve — mondotta Becke államtitkár az 1942 évi aratás hálaadó ünnepsége alkalmával az újságírók előtt. — Az államtitkár vázolta a német mezőgazdasági lakosság teljesítményét. Hangsúlyozta, hogy különösen a látás alakult egészen másképp, mint Németország ellenségei várták. A vajtermelés minden eddigi eredményt felülmul. A tej és vajtermelésnek ezt a szilárdságit egyszer majd mint a német háborus ellátás nagy csodáját fogják emlegetni. A kenyérgabona ellátást is teljesen biztosították. A zöldségellátást a megművelhető területek megnagyobbitásával teszik lehetővé. Németország — hangsúlyozta az államtitkár — tuljutott közel-látási mélypontjára.

Országos nevű előadók részvételével világnézeti kurzust rendez Nagyváradon a Katolikus Akció

A keresztény házasság alapvető kérdéseit sorakoztatják fel 12 előadásban

Nagyvárad. Saját tud. Városunk mindig szellemi középpont volt. Művelődési és szellemi értékeket szolgáltató hatósugara nemcsak a bihari térségbe, de azontul is elhatolt.

A nemes hagyományok vonalán halad az Actio Catholica nagyváradai vezetősége, amikor a hiányokat kiegészítendő, szellemi vezérférfiaink értékes közreműködésével megismertető katolikus u. n. világnézeti kurzusokat rendez Szent László városában.

A családok válsága, szétesése, elnéptelenedése ma már — mint közti domású — olyan fokra emelkedett, hogy komoly veszedelmet jelent nemcsak Egyházunk de hazánk jövőjét illetően is. Mindennél fontosabbnak látszik, hogy azokat a problémákat megismerjük s megoldásukat keressük s elősegítsük, melyek a keresztény és nemzeti lét egyetemes biztos alapjainak a keresztény magyar családnak megerősítését szolgálják.

Éppen ezért — híven a Magyar Katolikus Akció 1942—43 évi munkatervéhez — az ideiglenes egyszersmind első világnézeti kurzus vezérgondolatául a keresztény házasságot választották.

Az ideiglenes kurzust f. é. október 30 és december 4. között hat p-teneken dé-

után 6 órai kezdettel a nagyváradai Kereskedelmi Csarnok (Mussolini-tér 10.) nagy előadótermében tartják meg.

A VILÁGNÉZETI KURZUS RÉSZLETES MŰSORA:

1942. október 30-án, pénteken, 6—8 óra:

1. Megnyitót mond és „Családmevelés-nemzeimentés” címen előadást tart: dr. Scheffler János szatmári megyéspüspök, nagyváradai apostoli kormányzó.
2. A m. kir. állami Szent László gimnázium énekkara énekel.
3. „Isten és a házasság”, előadja: dr. Kecskés Pal, Pázmány Péter tudomány-egyetemi ny. r. tanár.

1942. november 6-án, pénteken, 6—8 óra:

1. Megnyitót mondja: dr. Hlatky Endre Nagyvárad ihi város főispánja
2. „Krisztus és a házasság”, előadja: dr. Marczell Mihály, Pázmány Péter tudományegyetemi ny. r. tanár.
3. Hegedűn előad: Énekes Erzsébet hegedűművész
4. „Egyház és a házasság” előadja: dr. Ibrányi Ferenc, Pázmány Péter tudományegyetemi ny. r. tanár.

1942. november 13-án, pénteken, 6—8 óra:

1. Megnyitót mondja: dr. Gyöngyösv István m. kir. ítélőtáblai főügyész.
2. „Állam és a házasság” előadja: vitéz Moldovánvi István m. kir. ítélőtáblai elnök.
3. Énekszámot ad elő az Immaculata-intézet római katolikus óvónői képző intézet énekkara Csiky Gyuláné vezényletével.
4. „Magyar sorskeresés és a szentségházasság”, előadja: dr. Nizsa-

lovsky Endre, Pázmány Péter tudományegyetemi ny. r. tanár

1942. november 20-án, pénteken, 6—8 óra:

1. Megnyitót mondja: Hasznos Imre kereskedelmi leányközépiskolai igazgató, az Americana bihari corporationának priorja.
2. „Férfi és a házasság”, előadja: dr. Esztergár Lajos, Pécs sz. kir. város polgármestere.
3. Zongorán előad: Antal Ilona zongoraművész.
4. „Nő és a házasság”, előadja: nemes Czike Gaborné Lovich Ilona írónő.

1942. november 27-én, pénteken, 6—8 óra:

1. Megnyitót mondja: dr. Lestyán Endre prelátskanonok, A. C. egyházmegyei igazgató.
2. „Gyermek és a házasság”, előadja: Ellető Odón m. kir. állami gimnáziumi igazgató.
3. A m. kir. Gábor Aron honv. üzérhadapródiškola szavalókórusa.
4. „Szociális jog és a házasság”, előadja: dr. Dalló Gyula városi tanácsnok, a szociális ügyosztály vezetője.

1942. december 4-én, pénteken, 6—8 óra:

1. Megnyitót, elmondja: dr. Czifira Kálmán Bihar vármegye főispánja.
2. „Korunk eszméiramlatai és a házasság”, előadja: P. dr. Varga László S. I. főiskolai tanár.
3. „Jövők és a házasság”, előadja: P. dr. Horváth Sándor O. P. Pázmány Péter tudományegyetemi ny. r. tanár.
5. Zárszó mondja: dr. Schifferl Béla apostoli kormányzói helynök.

Kavéházakban és vendéglőkben kéri a MAGYAR LAPOK-at.

Haas Fülöp és Fiai-féle Rt.

Szőnyegek, függönyök, bú orszövetek, viaszos-vászon és linoleum, zsákok, kárpitoskelekek

Ballonkabátok és gyermek-esőkabátok

Rákóczi-ut 12. szám Apollo-palota. Telefon: 16-35.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30,
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő.
 Postatakarékpénztári csekkzámlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

OKTÓBER 6. A SZÉKESÉGHÁZ-
BAN, Október 6-án délelőtt 10 órakor
 az aradi 13 gyásznapján a Székes-
 egyházban ünnepélyes gyásztisztis-
 telet lesz, amelyre a katonai és polgári
 hatóságokat is meghívták.

SZERDÁN ÜLEST TART A KÉPVI-
SELŐHÁZ (MTI.) A képviselőház ok-
 tóber 7-én ülést tart és intézkedik a to-
 vábbi teendőkről.

* **Lakóházát,** istállóját, gazdasági
 felszereléseit, bútorzatát, családjei in-
 góságait egybefoglalva biztosíthatja, ez
 az **ÁTALÁNYBIZTOSÍTÁS,** tűzkár el-
 len. Az 1857-ben alapított legrégebb
 magyar biztosító intézet, az **ELSŐ MA-**
GYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TAN-
SÁG helybéli főigazgatója, Szent
 László-tér 2. szám alatt készséggel
 nyújt felvilágosítást mindenféle bizto-
 sítási ügyben.

Az **Aradi Szövetség** felkéri az itt
 lakó aradiakat, hogy október 6-án dé-
 lelőtti 10 órára a székesegyházban tar-
 tandó gyászmisén, majd onnan testü-
 letileg felvonulás a Nagy Sándor
 emléktáblához és koszoru elhelyezési
 ünnepégre — sőtét ruhában megje-
 lenni szíveskedjenek. Elnökség.

ESKUVÓ, Torók Gizella, Torók Fe-
 renc nagyvárad-i fakereskedő leánya és
 Német Lajos kötöttárúgyáros szomszéd-
 délből 12 órakor tartották esküvőjüket
 a rom. kat. székesegyházban. Az eskü-
 vői szertartást dr. Baráth Béla kononok
 kolozsvári plébános, a család régi ismer-
 röse és barátja végezte.

Lisieuxi Kis Szent Teréz névünne-
 pát ma délelőtt 10 órakor tartja a Li-
 sieuxi Kis Szent Teréz plébánia, mely
 alkalomból az ünnepélyes nagymisét
 Molnár D. Kálmán pápai prelátus,
 kononok mondja, evangéliumkor
 Boga József áldozópap, püspöki le-
 váltáras prédikál. Szentmise végén ró-
 zsaeszentelés és ereklyecsoklás.

FÜTŐANYAGOLAJ ADAGOLÁSA
ANGLIÁBAN. Stockholmból jelentik:
 (NTI) Mint az angol hírszolgálat je-
 lentli, az észak-amerikai vasúti társasá-
 gok péntektől kezdve nem indíthatnak
 különvonatokat. Pénteken életbelép a fű-
 tőanyagként használt olaj adagolása is.

Ebéd a japán követségen Aha és No-
 mura tengernagyok tiszteletére. A MTI
 jelenti: Okubo budapesti japán követ,
 a budapesti japán követségen pénte-
 ken ebédet adott a Nomura és Abe
 tengernagyok vezetésével Budapesten
 időző japán tengerészeti küldöttség
 tiszteletére. Az ebéden megjelent a
 miniszterelnökség, külügyminiszterium,
 honvédezerkar és a honvédelmi mi-
 niszterium több vezetője, valamint a
 háromhatalmi egyezmény államainak
 budapesti követei. A japán küldöttek
 pénteken délután elutaztak Budapest-
 ről.

Legújabb típusu
rádiók
 Kerékpárok, varrógépek
 részlete is.
Pálffy Jenő Kuhn-terakat
 Mussolini-tér 16. Telefon: 15-24.

KOTELÁLTALI HALÁL — ELSŐTÉ-
TÍTÉS ALATTI LOPÁSERT. Miskolc-
 ról jelentik: (MTI) A miskolci törvény-
 szék rögtönítélő tanácsa kötéláltali ha-
 lálra ítélte Cece János 20 éves legényt,
 aki az elsőítélés ideje alatt megtámadta
 és kirabolta Soltész Lajost. Cece segítő-
 társát tíz évi fegyházra ítélte a tör-
 vénszék.

Eljegyzési hír. Pávai Réthy Sán-
 dor, halászlai főbérlet, tart. zászlós, —
 eljegyezte Kábalai Eszter, rontói tani-
 tónőt. (M. k. é. h.)

LETARTÓZTATTAK HERRIOT. A
FRANCIA KÉPVISELŐHÁZ VOLT EL-
NÖKÉT. Vichyből jelentik: (NTI) Her-
 riot, a francia képviselőház volt elnö-
 két, aki hivatalból való felmentése óta
 Lyon környékén tartózkodik, a kor-
 mány rendelkezése letartóztatták. Illeté-
 kes helyen megerősítették a letartóztá-
 tás hírét, de részletek nem voltak meg-
 tudhatók.

Modern BUTOR olcsón
 festett kapható **MEZEINÉL.**
 Szabadság-utca 12. és Szacsav-utca 48. **Halók, kombinátszobák előszobák, konyhák.**

Még októberben le kell vágni a ku-
 koricaszárát. A MTI jelenti: Illetékes
 helyen felhívják a gazdák figyelmét
 arra, hogy a takarmányszüke miatt
 mindenkinek arra kell törekednie, hogy
 a kukoricaszárát már közvetlenül a
 törés után levágja és betakarítsa. A
 kukoricaszár ugyanis értékes takar-
 mány, de csak akkor, ha tápanyagait
 jól megőrzi. A kukoricaszár lehető-
 ség szerint még októberben le kell
 vágni, mert ha később vágják le, fe-
 hérje, és keményítőtartalmából lényeg-
 esen veszít.

Korona Filmszínházban Szombattól
 Milliók költségű filmkülönlegesség. Kelet bűbájos, romantikus világa
A vihar kapitány
 Gyönyörű nők, szerelem, kalandok, humor. A legizgalmasabb film.

PÁLYAZATI HIRDETMÉNY. —
 Karcfalva (Csik vm.) együttes okta-
 tású kat. polgári iskolájánál egy bár-
 mely szakos tanári állásra pályázatot
 hirdet az iskolaszék. Javaldalam tör-
 vényes. A római katolikus egyház-
 község iskolaszékéhez intézett kér-
 vény a plébániahivatalnak küldendő.

SZERETETCSOMAGOKAT OSZT
SZET A FRONTON VIDUSSONI, A
FASISZTA PÁRT TITKÁRA. Donar-
 vonal. Stefani különpostája jelenti:
 Vidussoni, a fasiszta párt titkára, rep-
 pülőgépen a Szovjetországra har-
 coló olasz légierő főhadiszállására érke-
 zett, hogy személyesen ossza szét az
 olasz katonák között az Olaszországból
 küldött szeretetcsomagokat. Az olasz lé-
 givezerkar főnöke melegen üdvözölte
 Vidussont. Az ünnepség során a kato-
 nák a Ducet éltették.

Ismét kapható a hírneves „Luna“ ásványviz!
 Amely vegyi összetételénél fogva kiváló gyógyhatású a nyálka-
 hárttyak betegségeiben — tüdő-, gyomor- és bélbajoknál.
 Lithium tartalma folytán pedig becses szer a hólyagbántalmak
 gyógyításában.
 Kellemes üdítő ize van borral, szörppel, vagy anélkül is.
 Kapható Nagyváradon minden jobb fűszerüzletben és vendéglőben.
 Visztonaladók beszerezhetik:
ROTHBART és SALGO Ásványvízkereskedőknél
 Nagyvárad, Kapisztrán János-tér 28. Telefon: 27-70.
Fő az egészség! Igyon „Luna“ ásványvizet,
 hogy egészséges legyen.

MEGERŐSITIK NÉMET RÉSZRŐL
A SEBESÜLTCSERE TÁRGYALÁSOK
HIRÉT. Berlinből jelentik: (MTI) Ille-
 tetékes német helyen megerősítik azt a
 hírt, hogy a súlyosan sebesültek kieseré-
 lése ügyében Németország és Anglia
 közt Svájc közvetítésével tárgyalások
 folynak.

FELFEDEZTÉK A „PLASZTIKUS“
FÉNYKÉPEZÉS NÉMETORSZÁGBAN
 Németországban a plasztikus fényképe-
 zés problémáját hosszú és fáradságos ki-
 sérletek után végre sikerült a gyakor-
 latban is megvalósítani. Azok a talál-
 mányok, melyek eddig a plasztikus film-
 re vonatkoztak, mind a stereoskopián
 alapultak. Ennek egy nagy hátránya
 volt, ugyanis a nézőknek a képek szem-
 léléseknél egy különleges készüléken kel-
 lett keresztülnézni, hogy a film dombor-
 runak látszék. Most azonban közös
 munkával egy mezező találmányt
 fedeztek fel, mely lehetővé teszi a
 plasztikus képeknek szabad szemmel
 való szemlélését, minden segédeszköz
 nélkül. Rövidesen a nagy európai kiál-
 lításokon ezen plasztikus fényképek be-
 mutatásra kerülnek. A kísérletek azon-
 ban tovább folynak a domboru fény-
 képek munkaképessé tétele érdekében
 és nincs mese már az az idő, amikor
 az újságokban a fényképek plasztiku-
 san fognak megjelenni. (MNK.)

Összetűzés az angol felsőházban.
 Amszterdamból jelentik: (MTI) A Né-
 met Távirati Iroda jelenti: A Daily
 Telegraph szerint súlyos összetűzésel
 történtek a lordok házában lord Stra-
 bolginak egy amerikai folyóiratban
 közzétett cikke miatt, amelyben az angol
 hadvezetést hozza nem értéssel és
 rövidlátással vádolja.

Arverési hirdetmény
 A Nagyvárad-i Kereskedelmi Csar-
 nok f. hó 7-én d. u. 15.30 órai kez-
 dettel, az Intézmény székházának ud-
 varán leraktározott (bejártat Deák
 Ferenc-u. 1. az a kapu) különböző
 használt ingóságokat és berendezési
 tárgyakat nyilvános árverésen a leg-
 többet ígérőnek eladja.
 Az eladásra kerülő ingóságok (is-
 kolapadok, székek, asztalok, ajtó- és
 ablakszárnyak és különböző beren-
 dezési tárgyak) megtekinthetők f. hó
 4-étől kezdődően. Az elnökség.

Hol állítanak fel
urnákat a Vöröskereszt
gyűjtőnapján?
 A Vöröskereszt gyűjtőnapjára vonat-
 kozólag közölt felsorolás kapcsolatban
 helyreigazításként közöljük, hogy az
 Olaszi hídfőnél a Baross Női Tábortól
 holgyei, a Szent László templomnál a
 rendőrtiszt holgyek, útkörmön dr. Krasznay
 Pálnéval, a Barátok templománál a tiszt
 holgyek, útkörmön vitéz Góthay Bélanéval,
 eszközök a gyűjtést.

Október 14-én
tisztújító közgyűlést tart
a Baross Szövetség
 Nagyvárad. Saját tud. A Baross Szö-
 vetségnek a napokban tartott elnöki
 tanácsülésén elhatározták, hogy októ-
 ber 14-én tisztújító közgyűlést tart-
 nak. A közgyűlés megtartásának pon-
 tos idejét és helyét annakidején fog-
 ják közölni a lapok. Ugyancsak elha-
 tározták, hogy a november 8-án Nagy-
 váradra érkező József főherceget ünne-
 pélyesen fogadják és tiszteletére köz-
 gyűlést tartanak.

Nagyvárad területén is
kötelező a zsiszik elleni
védekezés
 Nagyvárad thj. város polgármesteri
 hivatala 43.528—1942. alatt a követke-
 ző hirdetményt adta ki:
 Értesítem az érdekelt gazdaközönsé-
 get, hogy a M. kir. Földmívelésügyi
 Miniszter úr a lencse, borsó és hükköny
 zsiszik elleni kötelező védekezésére vo-
 natkozó 106.153—1938. F. M. számú
 rendeletének hatályát kiterjesztette
 Nagyvárad thj. város területére is.
 A zsiszikenitő telep az Erdélyi Ma-
 gyar Gazdasági Egyesület biharmegyei
 kirendeltségének kezelésében van és a
 repülőterrel szemben lévő Földmívelés-
 ügyi minisztérium tulajdonát képező
 major területén van felállítva.
 A fenti magvak zsiszikenítésére vo-
 natkozó felvilágosításért forduljanak az
 érdekeltek az Erdélyi Magyar Gazdasági
 Egyesület helybéli kirendeltségéhez —
 Nagyvárad, Tisza Kálmán-tér 17 szám,
 ahol a szükséges felvilágosítást megkap-
 ják.
 Nagyvárad, 1942. október 2.
 Klemens Rezső s. k.
 gazdasági tanácsnok.

Erdélyi József Nagvárad,
 Hlatky Endre-utca 10
 Telefon: 12-81 **Zománcedény,** alumínium edény,
Szolid árak! és mákdarálok, mérlegek, zománczott tűzhely, al-
 pakka evőeszközök állandó raktára!

Egy hét az anyakönyvek tükrében

Születés: Spitzer Jenő magántisztviselő fia Tamás. Kovács Imre fuvaros leánya Ilona. Varga György cipőgyári munkás fia György László. Rubin hitoktató leánya Éva. Cserepes Mihály jégkihordó leánya Erzsébet. Kovács Erzsébet vaskereskedő segéd fia Béla. Bodó Sándor városi tüzoltó fia Vilmos. Szilágyi István cipészsegéd fia Attila László. Balog István asztalossegéd fia Botond. Kovács Sándor kovács leánya Ágnes. Szabó Aczél István gyógyszerész leánya Marianna Delia. Gulyás Ferenc asztalossegéd leánya Irén Mária. Bringye Pál napszámos fia Pál. Barina András földműves fia András. Székely Lajos kertészsegéd leánya Irén Magdolna. Elchlinger József lelkész fia József. Bede Lajos szobafestősegéd leánya Margit Éva. néhai Monostori Ferenc Máv kocsirendező leánya Mária Viktória Csilla. Tóth Imre fuvaros leánya Anna Antónia. Szabó György kenyérkihordó leánya Erzsébet. L. Somogyi Sándor mezőőr leánya Julianna. Asztalos Lajos csordás fia József. Nagy László lakatossegéd leánya Irén. Gyöngyösi János zenésztörzsörmeister leánya Róza Margit. Szabó József városi altiszt fia Károly. Csüri László pincér fia László András. Juhász Lajos Máv munkás leánya Ilona. Apsán Endre munkás fia Izidor. Auslander Náftali talmudista fia Manó.

Házasság: Laduczki György szövagyári munkás és Istók Julianna. Dr Tardos György orvos és Guttman Mária Éva. Tardi János villamoskalauz és Dombi Julianna. Olasz Lajos m. kir. postamester és Bényei Julianna. Zagya András pincér és Kiss Zsuzsanna. Szeőke László műszaki tisztviselő és Szuper Mária. Farkucz György gyárimunkás és Tikos Eszter. Hajzer Imre m. kir. postakísérő altiszt és Hári Irma. Józsa Károly fakereskedő és Hoványi Jolán Mária Terézia. Morna György Gilbert végzett teológus és Ilucz Márta Borbála. Barta János munkás és Szabó Terézia Vilma.

Halálozás: Fila Katalin 10 hónapos. Murvai Antal 8 hónapos. Papp Géza 8 hónapos. Özv. Balogh Lajosné Marcsó Zsuzsanna 58 éves. Feyhescsuk György 29 éves. Virts László 45 éves. Simonka Éva 3 hónapos. Balogh János 5 hónapos. Özv. Hők Jánosné Csornai Henriett 82 éves. Klein Simonné Izsák Gizelle 56 éves. Molnár Mária Terézia 19 éves. Özv. Fodor Mártonné Lóvi Eszter 78 éves. Rippán Károly 33 éves. Antal Julianna 39 éves. Kuchta Henrik 78 éves. Karácsony Ilona 17 hónapos. Tüszkő István 2 éves. Szim György 6 hónapos. Telegdi Imre 2 éves. Dombi Etel 14 hónapos. Pop József 14 hónapos. Porcsis Andrásné Jámber Katalin 56 éves. Kelemen Sándor 30 éves. Mar-

Újonnan alapított nagykereskedés

fiatal, keresztény, agilis közreműködő

társat keres,

esetleg némi tőkével.

Ajánlatok „Munkaszerető” felirattal kiadóra kérenek

si Mihály 21 éves. Szabó Aczél Marianna Delia 4 napos. Sebestyén Károly 7 hetes. Medve Gábor 31 éves. Horvát Salamon 79 éves. Özv. Némethy Imréné Wágner Berta 71 éves. Sártory Irma 48 éves. Eisler Irén 2 éves. Csengeri Sándorné Loizsl Katalin 39 éves. Özv. Andrassy Pálné Echart Anna 54 éves. Márta Irén 23 hónapos. Tamási Sándor 6 hetes. Ab-

rahám Péter 10 hónapos. Szabó Sándor 6 hónapos. Márffy Mária 20 é. Huszár Ferenc 79 éves. Ványa Piroška 39 éves. Tasadán György 16 napos. Tasadán János 16 napos. Schustek Adolfné Deutsch Ella 51 éves. Csuzi János 72 éves. Lengyel Julianna 3 napos. Herling Róza 34 éves. Varga Demeter 22 éves. Kovács László 1 év és 7 hónapos.

Pofonütheti-e a lakó a házfelügyelőt?

Érdekes ítélet egy felmondási perben

A Magyar Tudósító jelenti: Egy fővárosi bérház tulajdonos felmondott egyik lakójának, aki egyébként mérnök. A lakó a felmondást nem fogadta el, mire a háztulajdonos a bérletfelmondás érvényességének kimondása iránt pert indított. Keresetében előadta, hogy a lakó a házfelügyelőt bittal fejbeütötte úgyhogy a házmester szeme táján megsérült. A keresettel szemben a mérnök, aki 70 éves ember, előadta, hogy a házfelügyelőt nem vágta fejbe, viszont — pofonütötte. Ez az inzultus is azért történt, mert a házmester vita során sértő kifejezéssel illette, amennyiben azt mondotta: maga szemtelen. A bíróság kihallgatta a házfelügyelőt, aki ugyan terhelő vallomást tett, azonban a járásbíróság, majd fellebbezés folytán a törvényszék dr. Gémesi István tanácsa a keresetet elutasította. Az ítélet érdekes indokolása szerint a házfelügyelőnek többször volt vitája a mérnökkel és így nagyfokban érdekelt, hogy tőle elfogulatlan vallomás nem várható, tehát vallomását megnyugtató bizonyítékkal elfogadni nem lehet. Ezzel szemben, amikor a mérnök maga szolgáltattott bizo-

nyítékot önmaga ellen, akkor elfogadható a magatartása indoka gyanánt előadott körülmény valósága is, vagyis, hogy az inzultus azért történt, mert a házfelügyelő sértő kifejezést használt. Ilyen körülmények között a bíróság a lakó vallomását valószínűsítve látta és őt boesította esküre. Igaz ugyan, hogy a bérlet részéről a házfelügyelővel szemben elkövetett súlyos sértés címén rendkívüli felmondásnak van helye, a törvényszék mégis úgy találta, hogy jelen esetben a mérnök sérelmezett magatartása a lakásbérleti szabályrendeletben meghatározott rendkívüli felmondási okot nem valósította meg. A lakó sérelmezett és kétségtelenül súlyosan kifogásolható magatartását a házfelügyelő által használt súlyos szóbeli sértés előzte meg, ami a mérnök magatartását oly mértékben enyhíti, hogy az rendkívüli felmondási jog gyakorlásához megkívánt súlyos sértésnek nem tekinthető. — figyelemmel a felek személyi és társadalmi helyzetére: — ugyancsak súlyos sértésnek tekinthető, kihívó magatartás nyombani viszonzása volt.

SZINHÁZ

LUXEMBURG GRÓFJA

Az új operett-együttes bemutatkozása

A Szigligeti Színház tegnap este Lehar népszerű operettjét, a Luxemburg grófját újította fel. A közönség, amely elég szépen megtöltötte a színházat, szívesen fogadta a felújítást, gyönyörködött a régi, kedves melódiákban, a jól mulatott a darab vidám jelenetein és kissé már megkopott, de részben még mindig hatásoz élecin.

Bemutakozott a társulat operett-együttese a örömmel állapíthatjuk meg, hogy *Putnik igazgatónak* sikerült néhány igen jó crót szerződtetnie a nagyvárad színház számára.

Benkő Bélát, a társulat új tenor-énekét kell első helyen emlitenünk. Rokonszenves megjelenése, pompás hangja és kiváló alakító készsége biztosíték arra, hogy igen jól meg fog felelni a bonviván-szerepkörben, aminek kellő ellátása nélkül zavartalan operettelőadások nem képzelhetők el.

Márffy Vera játszotta a primadonna szerepét. Kedves jelenség, énekelni is tud, bár nem minden fekvésben egyforma tiszta esengésű a hangja, de a játékokban még kell egy kis rutinra szert tennie. Ezt a kis gyakorlatlanságot azonban bőségesen pótolja tehetséggel, ami nem egy jelenetében igen határozott formában nyilatkozott meg.

Pákozdy Ferenc a társulat kedves s ihedere. Jó fellépésű, ügyes mozgású egészen fiatal fiú. Játssza is tud s azt hisszük humora is lesz, bár est ebben a szeretében nem-igen lehetett megállani.

tani. A tapsokból, amelyekkel a közönség jutalmazta, arra lehet következtetni, hogy rövidesen nagy népszerűsége fog szert tenni.

Kedvenceink indul *Göndör Klári*, a szubrett is. Aranyos, filigrán kicsi teremtes, akinek nem kell tulságosan erőlködni, hogy kedves és vonzó legyen a színpadon. De hangja nincs elegendő. Főbenjáró vétség, hogy a híres „gimbel-gombolom”-ot nem tudta jól elénekelni.

Szép Ernő, a táncoskomikus, gyakorlott, régi színész, aki nemcsak humorral, hanem kiváló jellemábrázoló készséggel is rendelkezik. Egészen bizonyos, hogy sokat fog nevetni rajta a nagyvárad közönség.

Az egész előadás jó volt, a segédzenészek is kitétek magukért. A rendezés munkáját *Daniss Győző* végezte. Különös ketősség, hogy ez a kitűnő drámai színész, aki a legsúlyosabb tragédiák hőseit játssza, egyuttal jó operett-rendező is. A zenekart *Szathmáry Endre* vezette hibátlanul.

Színházi iroda közleményei:

— **Luxemburg grófja**, Lehar Ferenc gyönyörű muzsikájú nagyoperettje, mely a tegnapi bemutatón oly hatalmas és osztatlan sikert aratott, szombaton este a bérletben, vasárnap délután 3 órakor és este háromne-

Gyümölcs-termeök,

szőlősgazdák figye mebe!

Gyümölcsfák őszi és téli perme-
tezéséhez, gombabetegségek,
rovarkártevők ellen nélkülözhe-
tetlen és biztos szer a

Mészkenlé

kölesöntartályokban

Gyártja és forgalomba hozza az

„Aurora” Vegyipari Rt.

Nagyvárad, Téglagyár utca 16.,

Telefon: 22-28.

Felvilágosítással, árajánlattal szívesen szolgál. Keneső, kenlap minden mennyiségben, gyári áron kapható

gyed 7 órakor van a színház műsorán.

— **Szombaton délután 3 órakor filéres helyárrakkal.** Vedd le a kalapod a honvéd előtt című dalos, nótás honvéd parádé kerül színre Márffy Vera, Göndör Klári, Szabó Ernő, Benkő Béla, Tanay Emil és Pákozdy Ferencel a főszerepekben. Rengeteg humor és vidámság. Szencziócs táncok. Jegyek: 30 fillértől 170 fillérig.

— **János vitéz**, Kacsóh Pongrac örökbecsű magyar daljátéka hétfőn este a Népművelési Bizottság rendezésében kerül színre.

— **Kedden, október 6.án**, az aradi vértanúk emlékének megünneplésére díszelőadás keretében Ellák, Harsányi Kálmán tragédiája kerül színre Poor Lili, a kolozsvári Nemzeti Színház művésznőjének felléptével, premier bérletben (2.) Szerdán este Ellák kerül színre a bérletben (2).

HETI MŰSOR:

Szombaton este: **Luxemburg grófja**. (A. bérlet 1.)

Vasárnap délután 3 órakor és este háromnegyed 7 órakor: **Luxemburg grófja**. (Bérelésűnet.)

Hétfőn este: **János vitéz**.

Kedden este háromnegyed 7 órakor: **Ellák** (díszelőadás).

Megállapították a hétfő esti népművelési színelőadások helyárait

Irodalmi és művészi értékű prózai előadások kerülnek műsorra

A városi Népművelési Bizottság a Szigligeti Színházzal történt megállapodása alapján a folyó évben is rendez színelőadásokat minden hétfőn este a következő helyárrakkal: nagypáholy 9.60, kispáholy 8.00, zsöllye 1.60, körszék 1.30, támlásszék 1.00, erkélyülés 80 fillér, emeleti zártszék 60 fillér, állóhely 40 fillér. Jegyek elővételben pénteken és szombaton déli 11—2 és délután 6—7 óráig, hétfőn déli 11—2 óráig a Népművelési Titkári Hivatalban (Szilágyi Dezső-utca 12. telefon 24-88) az egyes előadások előtt egy órával pedig a színházi pénztárnál válthatók. A népművelési előadásokon irodalmi és művészeti értékű prózai, valamint a népművelés szellemének megfelelő énekeszenés színdarabok kerülnek műsorra. Miután a cél az, hogy minél szélesebb néprétegek vehessék igénybe a Népművelési Bizottság színházi kedvezményét, ezért helyek az egész színelőadásra szólóan nem kaphatók.

Varga József iparügyi miniszter nyilatkozott a magyar villamosítási programról és a magyar iparnak a béketermelésre való áttéréséről

Villamosítás terén az ország visszatért keleti és erdélyi része a legelmaradottabb országrész

Magyarországon a villamosításnak nagy multja és nagy eredményei vannak. A magyar villamosítási kormányprogram megalapozása még a század első évtizedének végére esik s a tervek az első világháború alatt egészen konkrét formákat öltöttek. A trianoni békediktátum megakadályozta Magyarországot abban, hogy ezeket a terveket eredeti terjedelmüknek megfelelően hajthassa végre, szíval pedig, hogy a területvesztések az ország szénkincsének javarészét és csaknem teljes vízierőkincsét magukkal sodorták, az egész villamosítási program megoldhatatlannak látszó akadályok elé került. Azonban a magyar gazdasági élet rugalmasága nem engedte meg, hogy a villamosítási tervek elaludjanak s a Trianon óta eltelt két évtized folyamán hatalmas lépésekkel haladt előre az ország villamosítása. Az utóbbi évek örvendetes terület-

változásai, a régi területek egy tekintélyes részének visszanyerése ismét arra kötelezte a magyar iparpolitika vezetőit, hogy a magyar villamosítási terveket az új helyzetnek megfelelően dolgozzák át és bővítsék ki. A villamosítási szükséglet rohamos növekedése a területgyarapodással együtt, a másik oldalon a vízierők egy részének hazatérése a magyar villamosítási program új fogalmazását tette szükségessé. A STUD szerkesztősége ezért kérdést intézett Varga József iparügyi miniszterhez, a magyar iparpolitika fejéhez, hogy ismertesse a magyar villamosítási ügy mai állását, jövő elképzeléseit és megvalósításának pillanatnyi, valamint a legközelebbi jövőre várható ütemét. A kérdéseket és az azokra kapott válaszokat minden külön megjegyzés nélkül közöljük a nyilvánosság elé.

vezi villamos energiatelepeinek bővítését. Csak a múlt év júniusá óta 339 kilométer nagyszültségű és 235 kilométer kisfeszültségű vezeték épült.

Bár a megnagyobbodott országra háruló egyéb kötelezettségek, valamint az anyag- és munkaerőviszonyok nem kedveztek a községi villamosításnak, az elmúlt évben 37 községet kapcsolunk be a villamos energiaellátásba, az idei programban pedig III további község villamosítása szerepel.

Az egész országban a villamosított községek arányozama 26,5 százalék, ebből keleti és erdélyi területre 4,2 százalék jut, a délvideki területeken, beleértve a muraközi is, 18,8 százalék. A trianoni ország területén a revíziók megindulásakor a villamosított községek arányszáma 39 százalék volt, amiből fogalmat alkothatunk arról, hogy az elszakított területeknek villamosítás és iparfejlesztés szempontjából is milyen mostoha sors jutott osztályrészül az idegen uralmak alatt, tehát ez az ország legelmaradottabb része.

— Van-e szó a falvak és a mezőgazda-

ság rendszeres villamosításáról?
— villamosműveket köteleztük arra, hogy a vezetékhálózatok mentén a fogyasztók rendszeres energiaszükségletét a községek területén levő kisfeszültségű létesítményeik teljesítőképességének határain belül kielégítsék. Köteleztük őket arra is, hogy a községek területén levő kiefelezültségű létesítményeiket oly fokban bővítsék, hogy a fogyasztók rendszeres energiaszükséglete kielégíthető legyen. A bővítés költségeit azonban általában csak akkor kell vállalniuk, ha a jelentkező fogyasztó bizonyos fogyasztásra kötelezi magát.

Ami a mezőgazdaság fokozatos villamosítását illeti, ez is szerepel programomban. A legtöbb árszabásban a mezőgazdasági fogyasztásra már külön, kedvező egységárat vannak megállapítva.

A miniszter a továbbiakban az árkerdeést ismertette, majd áttért az átállítási kérdésre:

— Történt-e már valami utasítás a gyáripar egyes ágai felé, hogy annál-idején majd a béke ipara zökkenő nélkül állhasson munkába és a munkanélküliség elérhető legyen? — ez volt az utolsó kérdés.

— A békegazdálkodásra való áttérés megszervezésével minisztériumom már behatóan foglalkozik. Felkészül minisztériumom az ipari termelés olyan átállítására is, hogy az iparban dolgozó munkásság további zavartalan foglalkoztatását lehetőleg zökkenés nélkül biztosítsuk.

Milyen lesz a legközelebbi tíz év programja?

— Milyen arányúnak tervezi Nagyméltóságod a legközelebbi tíz év villamosítási programját?

A miniszter a következőkben válaszolt:

— Bár hazánk legfontosabb ipari hajtóerőforrása a szén, amelynek kitermelését a legutóbbi évek során igen nagy mértékben fejlesztettük, minden évről emellett szól, hogy a villamosenergia a főszerepet, különös tekintettel azokra a lehetőségekre, amelyeket a visszacsatolt területek energiái nyújtanak.

A villamosítás fejlesztésével összefüggésben első feladatnak tekintem, hogy a meglévő villamos energiatelepeket bővítsük és kellő számban új telepeket létesítsünk. Ilyen munkálatok részben már folyamatban vannak, sok további munkálatnak pedig a tervei kézen állnak.

A villamos energiatelepek jobb kihasználása és az energiaellátás fokozottabb biztosítása érdekében a teendőink sorába iktattam a villamosművek együttműködésének minél szélesebbkörű kiépítését s ezzel kapcsolatban az ország-távvezeték-hálózatának kifejlesztését. — Nagy fontosságot tulajdonítok annak, hogy az erdélyi energiaforrásokat távvezeték útján összekössük a trianoni ország energiahálózatával s ennek nyomán olyan fogyasztóterületeket, ahol jelenleg gazdaságtalannak működnek energiatelepek, távvezeték útján lássuk el árammal. Tervezem továbbá az ország északkeleti és keleti részén levő energiatelepek összehoztatását Budapesttel és a Dunántullal. Hasonló tervek merültek fel a Délvidek energiatelepeinek az országos energiahálózatba való bekapcsolása tekintetében is. A felvidéki villamosműveknek bekapcsolására a munkálatok már megindultak.

A villamosítás fejlesztésével függ össze az a feladat is, hogy a villamosenergiaival még el nem látott községeket mihamarabb villamosítsuk. Ezt az országos távvezeték-hálózat kifejlesztésével karöltve, a munkálat ütemével párhuzamosan kívánom megoldani. Különös súlyt vetek a visszatért keleti és erdélyi országrészekre, főleg pedig a négy székelyföldi vármegyére. A keleti és erdélyi országrészek ugyanis a villamosítás és az ipar tekintetében nagy mértékben elmaradtak. Községeink cezpán 4,2 százaléka van villamosítva. A trianoni ország területén a még kevésbé villamosított vármegyék községeinek villamosítását vettem elsősorban programomba.

Mi a jelenlegi helyzet?

További kérdés: villamosítás tekintetében mi a mai helyzet?

— A mai rendkívüli viszonyok nyilvánvaló okból, útját állják annak, hogy kimerítő, részletes adatokkal világítsam meg azt a hatalmas munkát, amelyet a villamosítás terén a legutóbbi években végeztünk, s azokat az eredményeket, amelyeket máris elértünk. Megemlíthetem azonban, hogy a mai Magyarország területén jelenleg összesen 250 közhasználatú villamos energiatelepet működtet. Közülük a legtöbb nyeregalaj- és gázüzemű, tekintélyes hányad gőzüzemű s igen szép számban vannak már olyan erőtelepek, amelyek a vízierő-energiát hasznosítják.

Az új alkotások sorában megépült immár az Ungvályi Vízierőtelep. Tiszaluc határában elkészült egy másik nagy jelentőségű vízierőtelep. Folyamatban van egy energiatelep építése, amely az olcsó hazai lignitet használja fel. Hat nagy magánvállalatunk, további hat ter-

Felfüggesztették a NAC önkormányzatát és miniszteri biztost jelöltek ki az egyesület élére

A vallás és közoktatásügyi miniszter az OSK javaslatára Hollós Zoltán testnevelési főelőadót miniszteri biztosul, Jeney Rezsőt pedig állandó helyetteséül nevezte ki

(MTI) A vallás- és közoktatásügyi miniszter a NAC önkormányzatát az újuság országos vezetője útján felfüggesztette. A felfüggesztésre egyenlően kedés szolgált okul, amely az egyesület vezetésében tapasztalható volt. A felfüggesztő miniszteri rendelet az egyesület ügyeinek teljes jogkörrel való intézésére Hollós Zoltán testnevelési főelőadót, állandó helyetteséül Jeney Rezsőt, a NAC jelenlegi elnökét kinevezi. A miniszteri bizos feladata a nagymultú és nagy sportértékűt képviselő egyesület sportműködésének átvezetése és az egyesület számára, a magyar törvényeknek és rendelkezéseknek megfelelő alapszabályt, amely az egyesület működésének előfeltétele, elkészíteni.

„Biztosítsák az egyesület alapszabályszerű működését“

Ezzel kapcsolatban Soós István polgármester a következő értesítést kapta:

„Értesítem polgármester urat, hogy a NAC működését az OSK javaslatára sportterületekből felfüggesztetem. A felfüggesztett egyesület ügyeinek teljes jogkörrel való vitelelre Hollós Zoltán testnevelési főelőadót miniszteri biztosként, állandó helyetteséül pedig Jeney Rezsőt, a Magyar Párt nagyváradi újvárosi körzetének elnökét, a NAC jelenlegi elnökét rendelem ki. A miniszteri biztosnak és helyettesének feladatává tettem, hogy az egyesület alapszabályszerű működéséről a magyar törvényeknek és rendelkezéseknek megfelelően biztosítsák. Az egyesület az általam kiadott 420633—1942. V. K. M. sz.

rendeletnek megfelelő alapszabályt készítsen és az egyesület sportműködését a nemzetvédelmi érdekeknek megfelelően fejlessze.

Felkérem Polgármester urat, hogy a kirendelt miniszteri biztosnak, illetve állandó helyettesének a hatáskörük ellátásához szükséges

Miseruhák, pluvialék, kelyhek, cingulusok, gallérok reverendák stb.
legocsoobb beszerzési forrása
Oberbauer A. Utóda
Magyarország legrégibb templom-berendező és zászló készítő vállalata
Budapest, IV. Váci-utca 41 sz.
Alapítási év 1863. Tel. At. 83-3-44.
78 éves cég.

Márkás órák, ékszerek, dísz tárgyak
nagy választékban
Arany, briliáns, ezüst beváltás
Óra, ékszer szakszerű javítás
Viktor Árpád szakképzett órák és ékszerész
Rákóczi-ut 3. (v. Herbst)

segítséget megadni és őket mindenben támogatni szíveskedjék.
Bp. okt. 2.

M. L.
v. Bély Alajos s. k.
Az Ifjúság Országos vezetője.

Teljes jogkörrel helyettesíti Jeney Rezső a miniszteri biztost

Nagys. Jeney Rezső úrnak,
a Magyar Párt nagyváradi újvárosi körzetének elnöke, a NAC elnöke.

Nagyvárad.
Mellékelten csatolt rendeletemmel felfüggesztettem a NAC működését és az egyesület alapszabályszerű életének előkészítésére miniszteri biztos kiküldése vált szükségessé.

Tekintettel arra, hogy a miniszteri biztostként kiküldött Hollós Zoltán testnevelési főelőadó, buda-

pesti lakos és így nem áll módjában állandóan Nagyváradon tartózkodni, felkérem Elnök urat, hogy a miniszteri biztos helyettesítését ugyanolyan jogkörrel elvállalni szíveskedjék.

Mint a miniszteri biztos helyettese, feladata az egyesület ügyeinek alapszabályszerű vezetése és a miniszteri biztos rendelkezésének megfelelő ügyintézés.

Nagyságod, a miniszteri biztost, annak távollétében teljes jogkörrel helyettesíti, tett intézkedéseiről azonban időről időre jóváhagyás végett tájékoztatja. Az egyesület alapszabályszerű életének felvételéről a miniszteri biztos úrral teendő együttes jelentését az OSK útján kérem.

Bp. okt. 2.
M. H.
v. Bély Alajos
Az Ifjúság Országos vezetője.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker órák értéke, eladása, szakszerű alakítása, javítása
Ács Tibor. Széchenyi tér 6.

Küldöttség járt a polgármesternél a NAC-válság ügyében

Nagyvárad. Saját tud. Szombaton délelőtt dr. Küllner Béla táblabíró küldöttséget vezetett dr. Soós István polgármester elé, amelynek tagjai voltak vitéz Jancsó Béla, a NAC ügyvezető elnöke, dr. Küllner Béla táblabíró, dr. Sághy rendőrtanácsos és a NAC több vezető tisztségviselője. A küldöttség kérte a polgármestert, hogy a Nagyvárad Atlétikai Klub kebelében kölet-

kezett válság ügyében folytasson le vizsgálatot. A polgármester kijelentette a küldöttségnek, hogy mély szomorúsággal értesült erről a válságról, a sportegyesületek legfőbb felügyeleti jogát azonban a vallás és közoktatásügyi miniszter gyakorolja, azért ő készséggel megteszi azt, hogy táviratban tájékoztassa a minisztert szigorú és tárgyilagos vizsgálat lefolytatására.

Férfi ruhákat használtak, legjobb áron vehet, eladhat
MOLNÁR használtruha üzletében Bémer-tér 1. (udvarban) hívásra házhoz jövök.

Győzelmet ígér a NAC-Ujvidék találkozó

Eleg lesz-e a jegy a vasárnapi mérkőzésre?

(Nagyvárad.) Érthetően óriási érdeklődés előzi meg a NAC vasárnapi mérkőzését, amit idehaza a nagyhiű ujvidéki együttesel vív meg az Erzsébet-liget gyepén. Ujvidék nemcsak az elmúlt bajnoki évadban, de a most újrakezdődő küzdelmekben kézzelfoghatóan tanujelét adta már annak, hogy méltán rászólgál a csak nagy csapatoknak kijáró veszedelmes jelzőre. Hogy csak egyet említsünk a sok közül, az elmúlt vasárnap otthonában gyűrte magaalá az Újpestet. jól tudjuk azt is, hogy nem lesz könnyű dolga fiainknak, ha méltóképen akarják képviselni színeiket s újabb győzelemmel megtartani elsőségüket

a bajnoki tabellán. Mindenesetre a papírforma és csapatunk jó formája ígérget milderre — amely azonban, különösen egy ilyen komoly mérkőzésen szükség van a szurkolók bizalmát és biztóságot, kedvet és lelkesedést keltő melléállásra.

A nagyszerűnek ígérkező mérkőzésre jeggel vár a NAC újabb rekord közönséget — hiszen küzdelem színhelye lesz holnap az Erzsébet-liget, még pedig nagy küzdelemé. A sok várakozással várt érdekes összecsapást I osztályu kerületi mérkőzés vezet be, majd pontban fél 4-kor kerül sor a NAC-Ujvidék találkozóra.

Megérkezett az Ujvidék Váradra

Ma délelőtt 10 órakor Nagyváradra érkezett a vasárnap nálunk vendégszereplő ujvidéki tizenegy. A csapat tegnap indult el otthonról, hogy kipihenten állhasson bajnoki mérkőzésére, amelyet, mint az évad legnehezebb mérkőzését emlegetnek. Alkalmunk volt beszélni a

**Olvassa és terjessze
a Magyar Lapokat**

pályaudvaron a vendégek edzőjével, aki így beszélt:

— Egész héten erős edzéssel készültünk a NAC ellen, mert méltóképpen akarunk szerepelni a „bajnokjelöltek” szemben. A csütörtöki edzésen résztvett már Zsoldos is, akinek a térdével volt baja s most ő is itt van velünk. A csapatösszeállítás nem végleges még, de nem is várható benne lényegesebb változás.

— Az egyik pontot haza szeretnénk vinni — fejezte be mosolygva nyilatkozatát a csapat edzője.

RADIO

VASARNAP, OKTÓBER 4.
Budapest I.

- 7.30 Fehász. Szózat. Reggeli zene.
8.15 Hírek.
9.00 Ünnepi főpapi szentmise a Szent István Bazilikában a 30. Országos Katolikus Nagygyűlés alkalmából
10.25 Az Országos Katolikus Nagygyűlés üzenése
12.15 Levente-műsor.
12.55 Vigyazzunk itthon a családra. — Tóth László előadása
13.10 Az Operaház zenekara.
13.45 Időjelzés, hírek, vízállásjelentés.
14.00 Művészlemlek.
15.00 A Földművelésügyi Minisztérium Sajtó- és Propagandaügyi osztályának előadása.
15.45 Pertis Jenő cigányzenekara.
16.00 Egészségügyi Kalendarium.
16.30 Hírek magyar, német, román, szlovák és ruszin nyelven.
17.00 Buttola Ede tánczenekara.
17.40 Erdélyi képek. Gyallay Domokos beszél Nyikó völgyéről.
18.00 Rácz Aladár éimbalmozik.
18.20 Hangképek a vasárnapi sportjáról
18.40 Rossini: A szevillai borbély nyitány. Filharmonikus zenekar. vezényel Toscanini.
18.50 Hírek.
19.05 Rádiózenkar.
20.00 Sportközlelrdmények.
20.10 Bonyodalmak két pofon körül. Vidám zenés szerelmi játék.
22.15 Az Operaház zenekara.
23.10 Rácz Berci cigányzenekara

Budapest II.

- 17.00 Petőfi elindult. Ilyés Gyula előadása — A verseket elmondja Ónody Ákos.
17.35 Szórakoztató zene.
18.00 Az Operaház előadásának közvetítése a Magyar Nüvelődés Házából. János vitéz.

APRÓHIRDETESEK

Adás-vétel

Megvételre keresünk redőnyös iratszékrenyt, Nagyváradj Takarékpénztár. 164

Eladó Hitler Adolf-utca közelében 1 szobás komfortos új ház, nagy telekkel, azonnal beköltözhető. Ár 14.000 P. Több kisebb, nagyobb hazak, telkek és szőlők eladók. Tatayné, Szigligeti-utca 12. 175

Eladó regénytár. Dr. Baditz Miskolc 159

Eladó: kis szalon divány, két székkel, begóniák, dobkályha, porcellán-tálat. Szaniszló-u. 67. 170

Eladó jutányos áron jó hangu 3 + 1 amatőr rádió készülék. Megtekinthető délben 1—3 óráig Kovács, Halász-u. 14. szám. 168

Cserépkályha eladó. Gróf Andrássy Gyula-u. 34. 3—4-ig.

Gróf Tisza István uti (volt Aradi ut) újságárusítóbódé eladó. érdeklődni a kiadóhivatalban

Lakás

3 szobás, összkomfortos 6 éves magánház olasziban eladó. Bővebbet Gömbös-u. 29. 164

Allást nyec

NYOMDAI SEGEDMUNKÁS FELVÉTELEK. Szilágyi Dezső-utca 5. sz. Szent László-nyomda R. T.

Öskeresztény középkori intelligens nő, jó kézirással keres felnapj iróda munkát, vagy otthoni másolást. Cim a kiadóban. 165

Kifutót azonnal felveszek. Gróf Csáky István-utca 24. főszárlzet.

Keresztény magyar

keresztény

magyarnál vásárol

HETFO, OKTÓBER 5.
Budapest I.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
6.40 Ebreztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.15 Szórakoztató zene.
11.20 Dalok.
11.40 Koppány István előadása.
12.10 Országos Postászenekar.
13.30 Honvédeink üzennek.
14.00 Folyamérők fúvószenekara.
15.20 Toki-Horváth Cyula cigányzenekara.
15.50 Diáklélőra.
17.00 Herrer Pál harmonikaszmái.
17.20 Schöppin Aladár beszél Pozsonyról.
17.40 A Légoltalmi csoportfőnökség előadása.
17.50 Az Operaház zenekara.
19.05 Magyar Revü Tánczenekar.
20.00 Schneidt Ottó dr előadása.
20.25 Szalonötös.
21.00 Vitéz Vadady Albert előadása
21.20 Schumann: Gyermekjelenetek.
22.10 Parkas Béla cigányzenekar; muzsikál. Szánthó Gyula énekel.
23.00 Keleti hangulatok

Budapest II.

- 17.00 Marconnay Tihor csevegése
17.20 Szórakoztató zene.
18.20 Német nyelvoktatás.
19.05 Laczkovich János dr orgonán.
19.35 A filozófia mesterművei.
20.00 Könyvű zene — könnyű percek.

Jó munkás borbély segédek azonnalra felveszek. Budaházy, 3-as huszár laktanya. 169

Házmester: keresek, lehetőleg egyedülálló, középkori nőt. Szaniszló-utca 17. szám. 173

Bentlakó mindenés főzónót azonnal felveszek. Mezey Mihály-utca 9. Jeleni kezés délelőtt 9—11. 171

Keresünk kocsmai teendőkben jártas önálló kimerőt óvadékkal és öskereszténységet igazoló iratokkal. Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre Rudolf Mosse hirdetőirodába, Bazárépület. 172

Tanulólanynok, növendékek iparműveszethez fizetéssel felvételnek. Szabad-ság-u. 10. ajtó 9. 161

Komp átjáráshoz értő felvétetik. — Eladó kerítéshez tövises drót, kosárkészítéshez fuzfa vessző. Vitéz-utca 33. 167

Elveszett

Elveszett pénztárca 203 pengővel. — Megtaláló adja le a kiadóba. 162

Allást keres

Öskeresztény fiatalember félnapos állást keres 2 évi irodai gyakorlattal, gépir, jól számol. Cimet kiadóba. 169

Hilán léle

Figyelem! Ki segítene kölcsönrel egy új épület befejezéséhez. Cim a kiadóban. 174

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelőszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
a Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.